

AKTIVITĀTES

Zemgales plānošanas reģiona
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2021-2027

Pielikums Nr. 6.4

P1: KVALITĀVA, PIEEJAMA, DAUDZPUSĪGA IZGLĪTĪBA MŪŽA GARUMĀ

RV 1.1. Modernas, inovatīvas izglītības vides attīstība

R 1.1.1. Mūsdienīgas, pieejamas, inovatīvas vides veidošana izglītības iestādēs kvalitatīva mācību procesa nodrošināšanai, t.sk. ieguldījumi pārejai uz klimatneitralitāti.

A 1.1.1.1. Koordinēt un atbalstīt izglītības iestāžu (t.sk. mūžizglītības centru) infrastruktūras sakārtošanu, modernizēšanu (renovācija, rekonstrukcija) un jaunu objektu veidošanu (t.sk. būvniecība, sporta infrastruktūras attīstība) Zemgales reģionā, ņemot vērā jau esošo infrastruktūru un attīstības tendences kvalitatīvu izglītības pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai, sākot jau no pirmskolas.

A 1.1.1.2. Īstenot pasākumus mūsdienīgas, ergonomiskas, pielāgotas mācību vides izveidei izglītības iestādēs, tostarp pilnveidojot infrastruktūru, nodrošinot nepieciešamo materiāltehnisko nodrošinājumu, mācību līdzekļus u.c. atbalsta pasākumus bērniem un jauniešiem ar invaliditāti un speciālām vajadzībām.

A 1.1.1.3. Īstenot pasākumus pirmskolas izglītības iestāžu nodrošināšanai ar mūsdienīgas un kvalitatīvas izglītības īstenošanai nepieciešamiem resursiem – mācību līdzekļiem, aprīkojumu (tostarp nodrošinot WiFi pieslēgumu u.c.), sporta inventāru, atbalstu pasākumu un iestāžu (muzeji u.c.) apmeklējumam.

A 1.1.1.4. Īstenot pasākumus izglītības iestāžu nodrošināšanai ar jaunā vispārējās izglītības mācību satura kvalitatīvai ieviešanai nepieciešamajiem resursiem – mācību līdzekļiem, informācijas datu bāzēm (t.sk. nodrošināšana, uzturēšana), aprīkojumu (datori, STEM vajadzībām nepieciešamais aprīkojums un mācību materiāli), sporta inventāru u.tml.

A 1.1.1.5. Atbalstīt inovatīvus risinājumus izglītības vides uzlabošanai (piem., ilgtspējīga, veselīga, bezatkritumu (zaļais kurss) ēdināšanas pakalpojuma attīstīšana izglītības iestādēs, pārņemot skandināvu pieredzi).

A 1.1.1.6. Nodrošināt līdzsvarotu izglītības iestāžu teritoriālo pārklājumu, t.sk. modernizējot infrastruktūru, lai mazinātu administrēšanas un uzturēšanas izmaksas (t.sk. energoefektivitāte).

R 1.1.2. Stiprināt izglītības speciālistu kapacitāti un sadarbību, t.sk. ceļot darbinieku kvalifikāciju, paaugstinot pedagogu kompetenci, nodrošinot metodisko atbalstu pedagogiem.

A 1.1.2.1. Īstenot pasākumus, kas nodrošina izglītības darbinieku (t.sk. interešu izglītības, mūžizglītības, pieaugušo u.c.) apmācības, profesionālās kompetences pilnveidi, kvalifikācijas paaugstināšanu (zināšanas, prasmes, pieredzi u.tml.) un pārkvalifikāciju.

A 1.1.2.2. Atbalstīt izglītības speciālistu (t.sk. interešu izglītības, mūžizglītības, pieaugušo u.c.) savstarpējo kooperāciju, starpnozaru sadarbību, sadarbību ar citu reģionu un pārrobežu speciālistiem, jaunu sadarbību veidu attīstību, tostarp vietējo un ārvalstu labo praksi pārnesi (piem., veidot pedagogu vasaras apmācību sesijas "Profesionāļu restarts" – vasaras nometnes līderības izaugsmei, sevis apzināšanai kā profesionālim u.c.).

A 1.1.2.3. Izglītības iestāžu vadības komandu stiprināšana darbam ar cilvēkresursiem.

A 1.1.2.4. Izstrādāt motivācijas un atbalsta programmas, lai izglītības nozarē noturētu "vērtīgos kadrus" un piesaistītu jaunus profesionāļus, t.sk. profesionālajā izglītībā, atbalsta personālu vispārējā izglītībā, tostarp motivācijas programmas kvalificētu pedagogu iesaistīšanai mūžizglītībā un interešu izglītībā.

R 1.1.3. Starpinstitucionālas un starpnozaru sadarbības veicināšana kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības nodrošināšanai.

A 1.1.3.1. Pilnveidot ar izglītību saistītās statistiskās informācijas apkopošanu un pieejamību.

A 1.1.3.2. Stiprināt izglītības speciālistu kapacitāti finanšu piesaistes pieteikumu sagatavošanai dažādās finanšu atbalsta programmās.

A 1.1.3.3. Metodisko centru un vienotu metodiski informatīvo platformu izveide reģiona pedagogu profesionālās pilnveides atbalstam, veicinot savstarpēji koordinētas un kvalitatīvas informācijas apmaiņu starp iesaistītajām institūcijām (praktisko apmācību,

darbniecu, neformālās izglītības piedāvājumu, inovatīvu jaunāko tehnoloģiju pieejamības apkopojums sadarbībai: business – izglītība – mūžizglītība – neformālā izglītība).

A 1.1.3.4. Valsts un pašvaldību institūciju un izglītības iestāžu, sadarbības veicināšana izglītības infrastruktūras attīstībai, īstenojot starpinstitutionālus un starpsektorālus kopprojektus un aktivitātes (piem., piedāvājuma attīstība izglītības un tūrisma sinerģijā).

RV 1.2. Izglītības procesa individualizācija un starpnozaru sadarbība izglītības izcilībai, izglītojamo inovācijas, tehnoloģiju prasmju un radošumu attīstībai.

R 1.2.1. Veicināt darba devēju, profesionālās izglītības savstarpējo sadarbību, zināšanu pārnesi, fokusējoties uz inovatīvu izglītības procesu.

A 1.2.1.1. Profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovācijas centru stiprināšana, īpaši viedās specializācijas jomās, veidojot elastīgu mācību un nozaru attīstībai pielāgotu pieaugušo izglītības piedāvājumu, veicinot starpinstitutionālu un starptautisko sadarbību un jauno tehnoloģiju ieviešanu.

A 1.2.1.2. Mūsdienīgu tehnoloģisko un saturisko risinājumu ieviešana, profesionālās izglītības iestāžu un koledžu mācību/izglītības piedāvājumā, attīstot e-mācību formas un citas mūsdienīgas un inovatīvas ieguves formas, tostarp veicinot labās prakses pārņemšanu (t.sk. ārvalstu).

A 1.2.1.3. Īstenojot pasākumus profesionālās izglītības iestāžu un koledžu infrastruktūras un mācību vides modernizācijai, tostarp poligonu un darbnīcu izveidei, materiāltehniskās bāzes (t.sk. digitalizācija) nodrošināšanai jaunām, nākotnes vajadzībām atbilstošām izglītības programmām, tostarp ekotehnoloģiju jomā.

A 1.2.1.4. Modulāro izglītības programmu izstrāde un īstenošana, tādējādi nodrošinot elastīgu pieeju profesionālās izglītības procesam un pārkvalificēšanos atbilstoši tirgus prasībām.

A 1.2.1.5. Izglītības procesa individualizācija, tostarp izaugsmes mentorēšana, nodrošinot darba vidē balstītas mācības, paplašinot sociālā atbalsta programmas, talantu attīstības iniciatīvas.

A 1.2.1.6. Reģiona uzņēmumu līdzdarbības veicināšana profesionālās un augstākās izglītības programmu īstenošanā (uzņēmēju līdzdalība apmācību programmu izstrādē, apmācību projekti ar uzņēmēju, darba vidē balstītas mācības u.tml.).

R 1.2.2. Sekmēt reģiona uzņēmumu līdzdarbību izglītības procesa īstenošanā.

A 1.2.2.1. Uzņēmēju un izglītības iestāžu dažādu līmeņu sadarbība inovatīvu risinājumu un radošas pieejas attīstībā (piem., biznesu ideju konkursi, audzēkņu iesaistīšana uzņēmēju piedāvātu problēmu risināšanā, uzņēmēju stipendijas, mentorings u.tml.).

A 1.2.2.2. Organizēt regulārus fliklošanās pasākumus, kuros uzņēmēji un izglītojamie sadarbojas kopā, radot jaunas idejas.

A 1.2.2.3. Darba vidē balstīta izglītība pie vietējiem uzņēmējiem (atbalsts uzņēmējiem kā mentoriem vai darba vadītājiem).

A 1.2.2.4. Vasarā subsidētās darbavietas pie vietējiem uzņēmējiem.

R 1.2.3. Uzņēmējdarbības kompetenču, uzņēmējspēju attīstības plašāka integrēšana mācību procesā no pirmsskolas izglītības līdz mūžizglītībai.

A 1.2.3.1. Organizēt izglītojošus seminārus, konferences, kampaņas un citus izglītojošus pasākumus par uzņēmējdarbības kompetenču apgūšanas nozīmi no pēc iespējas agrīnāka vecuma un tās ietekmi uz reģiona ekonomisko attīstību un konkurētspēju.

A 1.2.3.2. Atbalstīt izglītības iestādes, lai to absolventi būtu attīstījuši uzņēmējdarbības kompetences (uzņēmējdarbības mācību materiāli, programmas, metodes skolotājiem, piesaistot uzņēmējus un biznesa vides speciālistus, audzēkņu ekonomiskās aktivitātes, skolēnu mācību uzņēmumi).

A 1.2.3.3. Veikt pētījumu par jauniešu uzņēmējspējām Zemgales reģionā, lai identificētu konkrētas tematikas, kuras ir nepieciešams attīstīt, kā arī pilotēt rezultātus; veidot jauniešu izpratni par uzņēmējdarbību un sekmēt viņu uzņēmējspējas, nodrošinot daudzveidīgu un pieejamu uzņēmējspējas attīstošu izglītības piedāvājumu atbilstoši pētījuma rezultātiem.

A 1.2.3.4. Veicināt uzņēmējdarbības kompetenču, uzņēmējspēju apgūšanu no pēc iespējas agrīnāka vecuma (piem., integrēt pirmsskolas mācību procesā starptautiski atzītas metodikas un bērnu attīstības programmas, piem., "FasTracKids Fundamentals" moduli "Ekonomika").

A 1.2.3.5. Starppaaudžu koprades telpu un radošo laboratoriju izveide jauno un potenciālo uzņēmēju uzņēmējdarbības kompetenču stiprināšanai, tostarp jauniešiem uzņēmējdarbības aktivitāšu uzsākšanai un veicināšanai, citu radošu aktivitāšu norisei (piem., radošās laboratorijas izveide ideju prototipēšanai un testēšanai).

A 1.2.3.6. Veidot sadarbību reģionālā līmenī, nodrošinot mobilus uzņēmējdarbības izglītības speciālistus, kuri pārvietojas pa izglītības iestādēm, kurās nav pietiekamu uzņēmējdarbības izglītības iespēju, informējot par uzņēmējdarbību, attīstot uzņēmējdarbības kompetences, informējot par uzņēmējdarbības izglītības apgūšanas iespējām reģionā u.tml.

A 1.2.3.7. Attīstīt uzņēmējdarbības izglītības mentoru darbu ar izglītojamiem un pedagogiem izglītības iestādēs Zemgales reģionā (piem., Uzņēmējspēju–mentoru platformas izveide uz profesionālo izglītības iestāžu bāzes).

R 1.2.4. *Sekmēt izglītojamo inovācijas, tehnoloģiju prasmju un radošumu attīstoša izglītības piedāvājuma izveidi un pieejamību. Veidot izglītības iestādes par inovāciju tīklojuma centriem Zemgalē.*

A 1.2.4.1. Nacionālu un starptautiska mēroga pasākumu īstenošana skolēnu talantu attīstībai (olimpiādes; skolēnu zinātniski-pētnieciskā darbība; jauno talantu tīklošanās nometnēs u.tml.).

A 1.2.4.2. Nākotnes prasmju (radošums, elastīga domāšana un spēja pielāgoties) un STEM/STEAM prasmju attīstoša, uz skolēnu izaugsmi vērsta izglītības piedāvājuma radīšana un tā vienmērīga nodrošināšana reģionā, lai novērstu izglītojamo aizplūšanu.

A 1.2.4.3. Inovatīvu mācību metožu un tehnoloģiju izmantošana izglītības procesā – virtuālā realitāte, attālinātās stundas, speciālistu, īpaši jomu profesionāļu piesaiste attālinātām apmācībām; veidot zināšanu bibliotēku, nodrošinot mācību stundu ierakstus u.c.

A 1.2.4.4. Nodrošināt attālinātās mācību iespējas, video vai tiešsaistes stundas (skolās) un lekcijas priekšmetos, kur trūkst pedagogu, kā arī piesaistot augstas kvalitātes speciālistu, ārvalstu lektoros, t.sk. karjeras izvēles konsultācijas).

A 1.2.4.5. Inovatīvas, atvērtas mācību vides iekārtošana pie izglītības iestādēm (piem., zaļajā zonā).

A 1.2.4.6. Īstenot pasākumus, kas nodrošinātu digitāli radīto mācību materiālu uzkrāšanu un pieejamību (datu bāzes, speciālistu apmācība tīklošanās, labo praksi pārņemšana izglītības darbinieku pieredzes apmaiņā).

A 1.2.4.7. Izcilības centru izveide radošuma attīstīšanai reģiona jauniešiem (piem., izcilu speciālistu (arī no ārzemēm) organizētas nodarbības (varētu būt specializācija), kas ne vien iet kopšoli ar laiku, bet arī apsteidz to).

R 1.2.5. *Daudzveidīgas un mūsdienīgas profesionālās ievirzes izglītības, neformālās izglītības un interešu izglītības piedāvājuma attīstība un pieejamība.*

A 1.2.5.1. Nodrošināt līdzsvarotu profesionālās ievirzes izglītības (kultūrizglītība, sports) iestāžu teritoriālo pārklājumu, profesionālās ievirzes programmu īstenošanu, saglabājot to pieejamību un daudzveidību.

A 1.2.5.2. Uzlabot mūsdienīgas interešu izglītības piedāvājumu (tehniskā jaunrade, STEM/STEAM, robotika, programmēšana, mūsdienu deģa, ar radošo industriju saistīts piedāvājums u.tml.) tostarp labās prakses piemēru apkopošana un izplatīšana, pieredzes apmaiņas pasākumi (piem., STEM laboratorijas izveide, uz kuras bāzes veidot profesionālās pilnveides programmas un metodiskos materiālus).

A 1.2.5.3. Nodrošināt neformālās izglītības un interešu izglītības vienmērīgu pieejamību reģionā pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai, iesaistot tās īstenošanā nevalstiskās organizācijas, vietējās kopienas un iniciatīvu grupas.

A 1.2.5.4. Veicināt jauniešu centru attīstību, piedāvājot jauniešiem iespēju lietderīgi izmantot savu brīvo laiku, atbalstot dažādas jauniešu iniciatīvas, radot labvēlīgus apstākļus viņu kā personību attīstībai,

uzlabojot un papildinot dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā.

A 1.2.5.5. Īstenot pasākumus interešu izglītības pieejamības paplašināšanai sociālās atstumtības riskam pakļautiem izglītojamajiem un bērniem ar speciālām vajadzībām.

A 1.2.5.6. Atbalstīt inovatīvus risinājumus un ilgtspējīgas attīstības piedāvājumus neformālā un interešu izglītībā (piem., Zaļā kursa īstenošanai izglītības jomā).

R 1.2.6. Kvalitatīvas karjeras izglītības nodrošināšana.

A 1.2.6.1. Attīstīt jauniešu karjeras izvēles procesu, jaunu karjeras pakalpojumu programmu izstrādi un īstenošanu visām izglītības pakāpēm atbilstoši darba tirgus prasībām, akcentējot uzņēmējdarbības kompetenci un uzņēmējspēju attīstību.

A 1.2.6.2. Organizēt regulāras karjeras konsultantu apmācības, t.sk. par uzņēmējdarbības iespējām un kompetencēm.

A 1.2.6.3. Regulāri iesaistīt vecākus un uzņēmējus karjeras izglītības nodrošināšanā ar mērķi radīt jauniešos interesi un padziļinātu priekšstatu par dažādām jomām, tostarp – uzņēmējdarbību.

A 1.2.6.4. *Pieredzes apmaiņas, tikšanās un prakses iespējas jauniešiem, lai veidotu izpratni par profesijas un karjeras lomu dzīvē (piem., tematiskas karjeras nometnes, lai iepazītu specifiskas nozares un profesijas; 1–2 dienu tematiskie izbraukumu pasākumi par profesijām, kas ir reģionam nozīmīgas u.tml.).*

A 1.2.6.5. *Pieredzes apmaiņas braucieni, tīklošanās pasākumi karjeras konsultantiem, labās prakses un pieredzes pārņemšana (t.sk. ārvalstu labās prakses).*

A 1.2.6.6. *Sadarbībā ar reģiona uzņēmējiem organizēt informatīvus pasākumus pašvaldībās un izglītības iestādēs, informējot par pieprasītākajām profesijām un uzņēmumu piedāvājumu skolēniem (ekskursijas, vasaras darba iespējas, ēnu dienas u.c.).*

RV 1.3. Vienlīdzīgas izglītības iespējas visiem.

R 1.3.1. Iekļaujošas un drošas mācību vides radīšana visos izglītības līmeņos, tostarp veicinot mācību mobilitāti visiem.

A 1.3.1.1. Īstenot starpinstītūciju sadarbība un koordinācija pasākumus (pašvaldība, tās dienesti, vecāki un citi kopienas locekļi drošas un iekļaujošas vides radīšanai), tostarp novēršot vai mazinot priekšlaicīgas mācību pamešanas riskus, vardarbību, mobingu u.tml.

A 1.3.1.2. Īstenot pasākumus remigrantu un imigrantu bērniem, kā arī mazākumtautībām to sekmīgai iekļaušanai izglītības procesā, tostarp piedāvājot neformālās izglītības (t.sk. interešu izglītības) iespējas (piem., speciālu mācību programmu izstrāde un licencēšana, ārzemēs iegūtās izglītības atzīšana u.tml.).

A 1.3.1.3. Veicināt pasākumus vardarbības profilaksei izglītības iestādēs (metodiskie materiāli, prasmes atpazīt vardarbību, sadarbība ar sociālo darbinieku, skolas psihologu u.tml.).

A 1.3.1.4. Īstenot pasākumus NEET jauniešiem, lai sekmētu to atgriešanos izglītībā vai nodarbinātības uzsākšanu, tostarp nodrošinot jauniešiem individuālu mentora atbalstu, vienaudžu atbalstu vai tml. aktivitātes.

A 1.3.1.5. Īstenot pasākumus drošākas mācību vides radīšanai (piem., videonovērošanas sistēmu izveide un uzraudzība drošas skolas vides radīšanai).

A 1.3.1.6. Atbalsta personāla un asistentu nodrošināšana (skolu psihologs, sociālais darbinieks u.tml.).

R 1.3.2. Stiprināt speciālistu kapacitāti un sadarbību.

A 1.3.2.1. Apmācības un metodiskais atbalsts izglītības speciālistiem (piem., izglītības darbinieku un skolas administrācijas spēja atpazīt visu veidu vardarbību izglītības iestādēs).

A 1.3.2.2. Īstenot pasākumus, kas mazinātu pedagogu izdegšanu, uzlabotu to emocionālo veselību, tostarp stiprinot pedagogu noturību un spēju rast labvēlīgu risinājumu.

A 1.3.2.3. *Pieredzes apmaiņas, tīklošanās pasākumi, labās prakses un pieredzes pārņemšana (t.sk. ārvalstu labās prakses).*

RV 1.4. Mūžizglītības kultūras veicināšana nodarbinātībai un iedzīvotāju dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

R 1.4.1. Koordinēti īstenot Zemgales reģiona iedzīvotāju profesionālās kompetences pilnveides pasākumus kvalificēta darbaspēka piesaistei.

A 1.4.1.1. Pieaugušo izglītības koordinatora nodrošināšana reģionā.

A 1.4.1.2. Darba tirgum aktuālu profesionālās tālākizglītības programmu veidošana, koordinēti plānojot mācību prioritāros virzienus, iedzīvotāju profesionālās kompetences pilnveidei atbilstoši Zemgales reģiona attīstības vajadzībām.

A 1.4.1.3. Sistemātiski veikt darba tirgus piedāvājuma un pieprasījuma analīzi reģionā.

A 1.4.1.4. Reģionālā prasmju fonda veidošana un apmācību organizēšana.

A 1.4.1.5. Izstrādāt reģiona ekonomiskās specializācijas jomām atbilstošu mācību un metodisko materiālu; elastīga izglītības piedāvājuma radīšanu, tostarp apmācībām pie darba devēja; jaunu apmācību moduļu izstrāde, balstoties uz profesionālās izglītības programmām – moduļu izstrādē un īstenošanā, liekot uzsvāru uz kvalifikācijas paaugstināšanu ar profesiju saistītā nozarē, apgūstot jaunas prasmes, t.sk. IT tehnoloģijas nozarē.

A 1.4.1.6. Pilnveidot pedagogu un prakses vadītāju kompetences atbilstoši darba tirgus tendencēm, kā arī stiprināt profesionālās izglītības iestāžu kapacitāti pieaugušo izglītībā (pieredzes apmaiņas, tīklošanās pasākumi, labās prakses un pieredzes pārņemšana, t.sk. ārvalstu labās prakses u.c. aktivitātes).

A 1.4.1.7. Karjeras izglītības attīstība un kvalitatīvi karjeras konsultantu pakalpojumi pieaugušajiem.

A 1.4.1.8. Paplašināt darba devēju izpratni par mūžizglītības nozīmi un tās ietekmi uz reģiona ekonomisko attīstību.

A 1.4.1.9. Veicināt pieejamību mūžizglītībā: virtuālās apmācības, digitālās apmācības, mācību video (izmantojot profesionālo izglītības iestāžu bāzi), izbraukuma apmācības, meistarklases – tuvāk dzīves vietai vai darbavietā.

R 1.4.2. Veicināt digitālo prasmju pilnveidi un paaugstināšanu (digitālo iespēju, IKT iespēju izmantošanu), mazinot digitālo plaisu sabiedrībā, tostarp uzlabojot darbaspēka kvalitāti, kapacitāti un efektivitāti.

A 1.4.2.1. Nodrošināt elastīgu un modulāru apmācību piedāvājumu, lai uzlabotu pieaugušo iedzīvotāju digitālās prasmes (piedāvājums pielāgots dažādiem zināšanu līmeņiem, dažāda gadagājuma iedzīvotājiem).

A 1.4.2.2. Īstenot pasākumus sabiedrības izpratnei par digitālo kompetenču nozīmi karjeras sekmīgai attīstībai un personības izaugsmei veicināšanai.

A 1.4.2.3. Īstenot pasākumus izglītības pakalpojumu sniedzēju tehniskā nodrošinājuma (IKT, infrastruktūra u.c.) tehniskās bāzes pilnveidošanai.

A 1.4.2.4. Digitālas platformas izveide ar augsta līmeņa informācijas tehnoloģijām darba tirgum nepieciešamo IT prasmju, digitālā darba prasmju apguvei un kompetenču pilnveidei nākotnes digitālajam darbam reģionā.

A 1.4.2.5. Digitālo materiālu izstrāde.

R 1.4.3. Pieejama un mūsdienīga mūžizglītība dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

A 1.4.3.1. Īstenot sabiedrības izglītošanas un informēšanas pasākumus par mūžizglītību, tās nozīmi un lomu personības attīstībā, līdzdalības iespējām, tādējādi veidojot sabiedrisko pasūtījumu dažādām auditorijām (piem., aptaujas, diskusijas, reģiona iedzīvotāju viedokļu noskaidrošana).

A 1.4.3.2. Veicināt mūžizglītības kultūras attīstību Zemgales reģionā, izstrādājot un īstenojot kvalitatīvas, inovatīvas mācību programmas indivīda dzīves kvalitātes nodrošināšanai (piem., pilsoniskā kompetence, finanspratība, vides pratība un veselībpratība), tostarp veicinot sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņu.

A 1.4.3.3. Izstrādāt ilgtspējīgu piekļuves nodrošināšanas sistēmu mūžizglītības pakalpojumiem, lai motivētu un nodrošinātu iespējas izmantot mūžizglītības piedāvājumu visu vecumu iedzīvotājiem (saistībā ar transportu, mācību veidu, mācību izmaksām u.c.).

A 1.4.3.4. Koordinēt un atbalstīt mūžizglītības pieejamību visām sabiedrības grupām (senioriem, personām ar funkcionāliem traucējumiem, ģimenēm ar bērniem, sociāli mazaizsargātām grupām u.c.), ievērojot universālā dizaina principus, pārņemot labās prakses, ieviešot inovatīvus risinājumus, nodrošinot nepieciešamo aprīkojumu, veicinot sociālo iekļaušanu (mūžizglītības piedāvājums pielāgots dažādiem zināšanu līmeņiem, dažāda gadagājuma iedzīvotājiem).

RV 1.5. Pētniecības un zinātnes potenciāla attīstība

R 1.5.1. Stiprināt augstākās izglītības institūcijas kā zināšanu radīšanas, tehnoloģiju pārneses un inovāciju centrus gudrai izaugsmei

A 1.5.1.1. Izglītības un mācību sistēmu efektivitātes uzlabošana un atbilstības veicināšana mainīgajam darba tirgus pieprasījumam, tostarp nodrošinot studiju modernizāciju (investīcijas augstskolu digitalizācijā, augstskolu materiāli tehniskajā bāzē (infrastruktūra, aprīkojums), inovācijas studiju procesā un mācībspēkos).

A 1.5.1.2. Īstenot pasākumus studentu, uzņēmēju, augstskolu un industrijas sadarbībai, veicinot studējošo inovētspēju, tostarp veicinot studentu līdzdalību Inovāciju grantu projektos.

A 1.5.1.3. Mūsdienīgu, tehnoloģisko un saturisko risinājumu ieviešana augstākās izglītībā, t.sk. koledžu mācību/izglītības piedāvājumā, attīstot e-mācību formas un citas mūsdienīgas, inovatīvas ieguves formas, tostarp veicinot labās prakses pārņemšanu (t.sk. ārvalstu).

A 1.5.1.4. Īstenot pasākumus studentcentrēta izglītības piedāvājuma nodrošināšanai (piem., veicināt darba tirgū esošajiem nodarbinātajiem ar vidējo vispārējo un vidējo speciālo izglītību iespēju iegūt augstāko izglītību Zemgales reģionā reģiona ekonomikas specializācijas un RIS3 nozarēs, izveidojot sagatavošanās kursa LBTU "0 kurss", lai nodrošinātu iespēju cilvēkiem, kas vidējo izglītību ieguvuši pirms vairākiem gadiem, atjaunot iegūtās zināšanas un veiksmīgi uzsākt studijas augstākās izglītības ieguvei reģiona ekonomikas specializācijas nozarēs).

A 1.5.1.5. Industrijas 4.0 attīstībai atbilstošu kompetenču apguves veicināšana (STEM, digitālo, starpdisciplināro) un Industrijai 4.0 atbilstošu tehnoloģiju ieviešana studiju procesā.

R 1.5.2. Pētniecības un inovācijas cilvēkkapitāla kvantitatīvas un kvalitatīvas iesaistes palielināšana publiskajā un privātajā sektorā, pētniecības izcilības stimulēšana, pētījumu pasūtīšana – reģiona specializācijā, reģiona inovāciju attīstībai perspektīvajās nozarēs un konkurētspējai un zaļai ekonomikai, RIS3 specializācijas jomu attīstību un tautsaimniecības transformāciju.

A 1.5.2.1. Mobilitātes, pieredzes apmaiņas un sadarbības aktivitātes starptautiskās konkurētspējas uzlabošanai zinātnē; pieredzes apmaiņas pasākumi, vietējās un ārvalstu labās prakses pārnese, ārvalstu speciālistu piesaiste.

A 1.5.2.2. Veicināt atbalsta programmu izmantošanu finansējuma piesaistei, tostarp dalībai un kopprojektu veidošanai programmā *Horizon Europe (Apvāršnis Eiropa)*.

A 1.5.2.3. Īstenot pasākumus ārvalstu zinātnieku piesaistei aktuālos pētījumos zinātniskajai institūcijai, papildinot šo zinātnieku prasmes un konkurētspēju vai komersanta attīstībai nepieciešamo pētījumu veikšanai, izstrādājot jaunas idejas, produktus un pakalpojumus.

A 1.5.2.4. Praktisko pētījumu īstenošana jaunu produktu un pakalpojumu komercializācijas veicināšanai, kā arī sabiedrības izaicinājumu un tautsaimniecības vajadzību risināšanai, veicinot zinātnisko institūciju – industrijas sadarbību.

A 1.5.2.5. Popularizēt labo praksi un sniegt konsultācijas par pētījumu veikšanu.

R 1.5.3. Sadarbība RIS3 pētniecības un inovācijas izcilības centru attīstībai un izveidei Zemgales reģionā (zināšanu ietilpīga biokenomika, viedie materiāli, energoefektivitātes tehnoloģijas, radošās industrijas u.c.), attīstot izcilības centrus arī citās RIS3 jomās, pārvaldības un analītiskās kapacitātes celšana.

A 1.5.3.1. LBTU kā ilgtspējīga, zināšanās un pētniecībā balstīta Bioekonomikas izcilības centra attīstība ar nozīmīgu ietekmi un reģiona uzņēmējdarbību un eksportspējas palielināšanos – inovatīvu pārtikas produktu izstrāde, biotehnoloģiju attīstība, viedā lauksaimniecība un robotizācija, augu selekcija, dzīvnieku veselība, klimata pārmaiņu ietekme uz lauksaimniecību, mežsaimniecību un zivsaimniecību, sagaidāmie riski un to mazināšana, izveidojot dzīvās prakses

laboratoriju pētniecībai bioekonomikā, īstenojot pilotprojektus un demonstrāciju projektus.

A 1.5.3.2. Sadarbības stiprināšana starp augstākās izglītības pārstāvjiem, zinātniekiem un uzņēmējiem, t.sk. fīklošanās, izglītošanās, pieredzes apmaiņas pasākumi u.c. pasākumi.

P2: SOCIĀLĀ IEKĻAUŠANA UN VESELĪBAS VEICINĀŠANA

RV 2.1. Nodrošināt ilgtspējīgu sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu attīstību reģionā, uzlabojot sociālo pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un atbilstību reģiona iedzīvotāju vajadzībām

R 2.1.1. Veicināt sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu attīstību reģionā.

A 2.1.1.1. Turpināt īstenot ZPR Deinstitutionalizācijas plānu.

A 2.1.1.2. Vajadzību priekšizpētes projektu īstenošana pirms SBSP attīstīšanas; sadarbībā ar vietējām kopienām un nevalstiskām organizācijām.

A 2.1.1.3. Uzlabot pakalpojumu sniegšanas vietu teritoriālo pārklājumu un sniedzēju daudzveidību, kvalitāti, efektivitāti, pieejamību, t.sk. infrastruktūru un aprīkojumu.

A 2.1.1.4. Attīstīt jaunus inovatīvus digitālus sociālos pakalpojumus.

A 2.1.1.5. Palielināt reģiona pašvaldību sadarbību un nevalstiskā un privātā sektora līdzdalību sociālo pakalpojumu organizēšanā un nodrošināšanā.

A 2.1.1.6. Ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu attīstība pensijas vecuma personām, personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem un bērniem.

A 2.1.1.7. Universālā dizaina principu piemērošana jaunu pakalpojumu izveidē.

A 2.1.1.8. Esošo pakalpojumu sniedzēju infrastruktūras un vides pieejamības uzlabošana.

A 2.1.1.9. Attīstīt pakalpojumus iedzīvotāju pamatvajadzību apmierināšanai (piem., zupas virtuves, higiēnas centri, mobilās vienības un specializēto transportu) pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

A 2.1.1.10. Attīstīt mobilos pakalpojumus, kas nodrošina atbalstu pašaprūpē veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar funkcionēšanas traucējumiem (friziera, kosmetologa, podologa pakalpojums, manikīra pakalpojums, bārdas skūšanas pakalpojums u.c., aprūpes pakalpojumus).

A 2.1.1.11. Attīstīt atbalsta personas pakalpojumu cilvēkiem ar demenci (personas, kas palīdz personai uzturēt prasmes, organizēt brīvā laika pavadīšanu).

A 2.1.1.12. Attīstīt atbalsta personas pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem (personas, kas palīdz integrēties sabiedrībā, nodarbinātībā, lēmumu pieņemšanā, citās sociālās aktivitātēs).

A 2.1.1.13. Dzīvojamā fonda attīstība pašvaldībās sociālās atstumtības riska grupām.

R 2.1.2. Uzlabot esošos un attīstīt jaunus alternatīvos/sabiedrībā balstītos sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un sociālā darba pakalpojumus dažādām iedzīvotāju grupām.

A 2.1.2.1. Uzlabot sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamību, attīstot visiem iedzīvotājiem pieejamo aprūpes mājās pakalpojumu senioriem, aprūpes pakalpojums bērniem ar FT u.c. mērķgrupām.

A 2.1.2.2. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamības uzlabošana, attīstot pakalpojumu sniegšanas vietu kapacitāti.

A 2.1.2.3. Apmācību organizēšana sociālās atstumtības riskam pakļautām iedzīvotāju grupām (īpaši senioriem, cilvēkiem ar invaliditāti un trūcīgiem cilvēkiem), lai uzlabotu to digitālās prasmes.

A 2.1.2.4. Pasākumi digitālo ierīču un tehnikas pieejamības nodrošināšanai mērķa grupas personām digitālo pakalpojumu izmantošanai.

A 2.1.2.5. Attīstīt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem ar FT, un pilngadīgām personām ar GRT.

A 2.1.2.6. Dienas centru bezpajumtniekiem izveide, nodrošinot sociālās rehabilitācijas pasākumus un veicinot bezpajumtnieku integrāciju sabiedrībā.

A 2.1.2.7. Krīzes centra un atbalsta pasākumu izveide no vardarbības cietušajām pilngadīgām personām (seniori, vīrieši, sievietes).

A 2.1.2.8. Īstenot pasākumus, kas uzlabo sociālā darba pakalpojumu (it īpaši psihosociālās palīdzības) sniegšanu.

A 2.1.2.9. Mobilo brigāžu/vienību izveide un attīstība pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem no centra attālās teritorijās.

A 2.1.2.10. Aprūpes, sociālās rehabilitācijas un sociālajam darbam nepieciešamā aprīkojuma, tehnoloģiju un infrastruktūras nodrošināšana.

A 2.1.2.11. Nakts patversmju tīkla izveide reģionā un sadarbības attīstība starp pašvaldībām.

A 2.1.2.12. Pasākumi ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu labākai iekļaušanai sabiedrībā.

A 2.1.2.13. Aktivitātes uzņemošo ģimeņu skaita palielināšanai un atbalsta sniegšanai šīm ģimenēm.

A 2.1.2.14. Pasākumi sociālā darba speciālistu atalgojumu sistēmas sakārtošanai un atalgojuma konkurētspējas paaugstināšana.

A 2.1.2.15. Pakalpojumu attīstība nemotivētiem cilvēkiem.

A 2.1.2.16. Esošo un jaunu sociālās rehabilitācijas programmu izmantošana darbā ar dažādām mērķa grupām.

R 2.1.3. Veicināt sociālo pakalpojumu sinerģiju ar citiem pakalpojumiem.

A 2.1.3.1. Pilotprojektu īstenošana labās prakses pārņemšanai par sociālo pakalpojumu sinerģijas veidošanu ar veselības, izglītības, nodarbinātības, transporta un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumiem.

A 2.1.3.2. Vispārējo pakalpojumu sniedzēju apmācības par komunikācijas īpatnībām ar dažādām mērķa grupas personām, t.sk. lai veidotu izpratni un mazinātu stereotipus.

A 2.1.3.3. Sadarbības starp ilgstošās sociālās aprūpes iestādēm un ārstniecības iestādēm veidošana, lai nodrošinātu SAC klientiem nepieciešamos veselības aprūpes pakalpojumus.

A 2.1.3.4. Pakalpojumu attīstība paliatīvās aprūpes pacientiem sadarbojoties veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

A 2.1.3.5. Pakalpojumu un atbalsta sistēmas izveide cilvēkiem ar psihiskām saslimšanām, it īpaši pēc stacionāra periodā.

A 2.1.3.6. Pasākumu īstenošana atstumtības riskam pakļautām iedzīvotāju grupām veiksmīgākai iesaistīšanai nodarbinātībā:

- a) mentora pakalpojuma nodrošināšana (atlase, apmācības, procesa vadība);
- b) atbalstītā darba pakalpojuma popularizēšana;
- c) sociālās uzņēmējdarbības popularizēšana, labās prakses piemēru apkopošana un izplatīšana, pieredzes apmaiņas pasākumi;
- d) darba integrācijā balstītu uzņēmumu attīstība.

R 2.1.4. Paaugstināt un uzlabot sociālo pakalpojumu sniegšanā, plānošanā un administrēšanā iesaistīto darbinieku kapacitāti.

A 2.1.4.1. Pilotprojektu īstenošana sociālā darba speciālistu profesionālās kompetences pilnveidei, t.sk. viņu dalību supervīzijās un apmācībās, tostarp par darbu ar dažādām mērķa grupām, jaunām darba metodēm, īpaši par darbu grupās (piem., iedzīvotāju atbalsta vai pašpalīdzības grupās) un izstrādāto metodiku izmantošanu.

A 2.1.4.2. Pasākumi darbinieku kvalifikācijas (zināšanas, prasmes, pieredzi u.c.) paaugstināšanai un attīstīšanai (piem., pieredzes apmaiņas braucieni, mācīšanās caur daudzveidīgiem mācīšanās līdzekļiem – rakstiem, grāmatām, videomateriāliem utt.).

A 2.1.4.3. Apmācību un aktivitāšu īstenošana, kas papildina un pilnveido prasmes izvērtēt sociālo pakalpojumu nepieciešamību, prasmes piešķirt un sniegt SBSB, novērtēt sociālo pakalpojumu atbilstību personas individuālām vajadzībām.

A 2.1.4.4. Projektu īstenošana ar mērķi uzlabot speciālistu digitālās prasmes, kā arī nodrošināt sociālā darba speciālistus ar datoriem un pielāgojumiem saziņai ar klientiem attālināti, izmantojot dažādas datorprogrammas un mobilās lietotnes.

A 2.1.4.5. Pasākumi darbinieku zināšanu pilnveidei par izvērtējumu veikšanu sociālo pakalpojumu nepieciešamības noteikšanai kopienā, izstrādāt pašvaldību sociālo pakalpojumu attīstības un izmaksu

plānus, noteikt sociālo pakalpojumu ekonomisko dzīvotspēju un ilgtspēju, attīstīt kapacitāti jaunu risinājumu meklēšanā, kā arī projektu finansējuma piesaistē un/vai līdzfinansējuma nodrošināšanā.

A 2.1.4.6. Īstenot pasākumus, kas uzlabo prasmes organizēt un uzraudzīt sociālo pakalpojumu piešķiršanu un sniegšanu, tostarp to kvalitāti.

A 2.1.4.7. Īstenot pasākumus, kas pilnveido sociālo pakalpojumu sniedzēju tehnisko nodrošinājumu (ieviešot digitālos risinājumus, izmantojot tehniskos līdzekļus utt.), un nodrošina informācijas uzskaites funkcijas izpildi, uzlabojot datu ievadīšanu un uzglabāšanu elektroniskā veidā, kā arī nodrošinot datu apmaiņu ar valsts un pašvaldības informācijas sistēmām.

A 2.1.4.8. Īstenot pasākumus, kas paaugstina administratīvo darbinieku kapacitāti un uzlabo viņu digitālās prasmes.

A 2.1.4.9. Pasākumi speciālistu izglītošanai par bērnu tiesību aizsardzību, ģimenes krīžu atpazīšanu (saslimis, miris ģimenes loceklis u.c. krīzes situācijas, kas ietekmē ģimenes sistēmu) un atbalsta intervencēm (psiholoģiskais atbalsts, ģimenes asistenti, mediators u.c. pakalpojumu un atbalsta iespējas).

R 2.1.5. Uzlabot sadarbību sociālo pakalpojumu nodrošināšanā un organizēšanā.

A 2.1.5.1. Turpināt attīstīt un īstenot sociālo pakalpojumu kvalitātes novērtēšanas sistēmu.

A 2.1.5.2. Uzlabot, pilnveidot, attīstīt un paplašināt sadarbību starp speciālistiem, iestādēm un citiem partneriem (starp profesionālu, starpinstitucionālu, starpnozaru), t.sk. bāriņtiesām, sociālajiem dienestiem, policiju, ārstniecības personām un izglītības speciālistiem.

A 2.1.5.3. Palielināt mērķa grupu personu un NVO līdzdalību sociālo pakalpojumu plānošanā, sniegšanā un kvalitātes novērtēšanā.

R 2.1.6. Uzlabot sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju iekļaušanos sabiedrībā.

A 2.1.6.1. Pasākumu īstenošana, kas veicina izpratni par sociālās atstumtības riska grupām.

A 2.1.6.2. Infrastruktūras vides pieejamības uzlabošana cilvēkiem ar invaliditāti (mājokļu pielāgošana).

A 2.1.6.3. Informēt un izglītēt sabiedrību par mērķa grupas personām, to vajadzībām, iespējamiem alternatīviem problēmu risinājumiem, kā arī par pieejamiem vai plānotiem sociāliem pakalpojumiem.

A 2.1.6.4. Izmantot IT, sociālo tīklu un mediju piedāvātās iespējas (piem., publicējot pieredzes stāstus un rakstu sērijas, informāciju par sociālo pakalpojumu saturu un saņemšanas pieredzi).

A 2.1.6.5. Pieredzes apmaiņas pasākumu īstenošana politiķu un speciālistu izglītošanai un stereotipu mazināšanai.

A 2.1.6.6. Interaktīvu ģimenes aktivitāšu izveide un īstenošana, kuru laikā papildus izklaidei ir iespējams uzzināt informāciju par dažādām mērķa grupām, to dzīvi, īpatnībām (piem., kvesti, spēles pilsētvidē un/vai lauku vidē, izmantojot mobilās aplikācijas).

A 2.1.6.7. Interaktīvu pasākumu īstenošana izglītības iestādēs ar mērķi mazināt stereotipus par cilvēkiem ar invaliditāti (piem., aktivitāte "Bērni nepiedzimst ar aizspriedumiem").

A 2.1.6.8. Nometnes bērniem un viņu ģimenēm, ietverot bērnus no sociālā riska ģimenēm, BSAC, bērnus ar FT u.c.

A 2.1.6.9. Pasākumi sociālā darba prestiža paaugstināšanai, sabiedrības izpratnes veidošana.

RV 2.2. Veicināt veselības aprūpes pakalpojumu attīstību reģionā, uzlabojot pakalpojumu pieejamību un iedzīvotāju veselībratību.

R 2.2.1. Sekmēt veselības aprūpes pieejamības un veselības veicināšanas pasākumus reģiona līmenī, sadarbībā ar valsts institūcijām un pašvaldībām.

A 2.2.1.1. Veidot ZPR pašvaldību darba grupas/ regulāras sanāksmes tieši veselības veicināšanas darbā iesaistītajiem (veselības veicināšanas projektu vadītāji).

A 2.2.1.2. Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanas pašvaldībās (turpinot esošajā periodā iesākto) par sirds un asinsvadu sistēmas slimību, onkoloģisko slimību profilaksi, atkarību ietekmi, psihisko emocionāli, reproduktīvi veselību.

A 2.2.1.3. Atbalsta pasākumu īstenošana jaunajiem speciālistiem (prakses vietas, dzīvesvietas jautājumu risināšana).

A 2.2.1.4. Digitālo pakalpojumu attīstība (ietverot speciālistu un mērķa grupas personu apmācības, pieredzes apmaiņu, pilotaktivitātes: Platformas izveide – video vizītes – pakalpojuma pieejamības nodrošināšanai sociālā riska grupām attāļajos lauku apvidos).

A 2.2.1.5. Pieredzes apmaiņa un pilotaktivitātes veselības aprūpes pakalpojumu sasaistes veidošanā ar sociālajiem pakalpojumiem.

A 2.2.1.6. Motivācijas sistēmas izstrāde un ieviešana pašvaldībās, lai piesaistītu ārstniecības personas un ārstniecības atbalsta personas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai.

A 2.2.1.7. Telpu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai attīstīšana, t.sk. risinot jautājumu par vides pieejamību, atbilstoši obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm pašvaldībai piederošās telpās, lai varētu reģistrēt jaunas ārstniecības iestādes, piem., ģimenes ārsta prakses.

A 2.2.1.8. Transporta pakalpojumu attīstība, lai uzlabotu ārstniecības pakalpojumu ģeogrāfisko pieejamību.

A 2.2.1.9. Ārstniecības iestāžu modernizācija, tehniskās infrastruktūras uzlabošana un vides pieejamības sakārtošana.

A 2.2.1.10. Veidot metodiskos materiālus un izglītojošu nodarbību programmas veselības veicināšanas jomā bērniem un jauniešiem.

A 2.2.1.11. Stiprināt sabiedrības veselības un veselības veicināšanas speciālistu kompetenci (vai rast iespēju šādus speciālistus piesaistīt pašvaldībās, kur tādi vēl nestrādā).

R 2.2.2. Attīstīt hronisko pacientu aprūpes sistēmu, īstenojot reģionāla līmeņa iniciatīvas, lai nodrošinātu katrai saslimšanai atbilstošu un pielāgotu aprūpi, iespēja saņemt konsultācijas, apmācības un mazināt komplikāciju risku.

A 2.2.2.1. Pediatrijas centru izveide reģionālas attīstības centros, lai nodrošinātu kvalitatīvu medicīnisko aprūpi bērniem ar invaliditāti un hroniskām saslimšanām.

A 2.2.2.2. Biežāk konstatēto hronisko saslimšanu izpēte reģionā un priekšlikumu izstrāde veselības aprūpes speciālistiem par pacientu izglītošanu; pilotaktivitāšu īstenošana.

A 2.2.2.3. Apmācību kabinetu izveide reģionālas attīstības centros hronisko pacientu apmācībai vai mentoringam.

A 2.2.2.4. Digitālas konsultatīvās platformas izveide, kurā darbojas ārsti–speciālisti un cilvēki ar hroniskām saslimšanām divos virzienos:

- 1) ārsta konsultācija tiešsaistē – iespēja kopīgā forumā/tērzētavā uzdot jautājumu ārstam speciālistam, par kādu tā brīža neskaidru situāciju, kā rīkoties;
- 2) pieredzes apmaiņa starp pacientiem.

R 2.2.3. Paliatīvās aprūpes pakalpojumu izveide plānošanas reģionā.

A 2.2.3.1. Pakalpojumu attīstība paliatīvās aprūpes pacientiem sadarbojoties veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

A 2.2.3.2. Paliatīvās aprūpes pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība, nepieciešamo tehnoloģiju ieviešana.

A 2.2.3.3. Sadarbības mehānismu pilotēšana, labās prakses piemēru apgūšana.

A 2.2.3.4. Apmācību organizēšana veselības un sociālās jomas speciālistiem par paliatīvo aprūpi.

R 2.2.4. Uzlabot informācijas pieejamību par veselības aprūpes pakalpojumiem un attīstīt atbalsta pasākumus tuviniekiem.

A 2.2.4.1. Apmācību īstenošana smagi un/vai neārstējami slimu pacientu tuviniekiem.

A 2.2.4.2. Informācija tuviniekiem un aprūpētājiem par demenci, tās ietekmi uz personu aprūpes pamatprincipiem.

A 2.2.4.3. Informācijas sagatavošana un izplatīšana par reģionā pieejamiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

P3: UZŅĒMUMU IZAUGSME UN KONKURĒTSPĒJA

RV 3.1. UZŅĒMĒJDARBĪBAI PIEVILCĪGAS VIDES ATTĪSTĪBA UN INFRASTRUKTŪRAS SAKĀRTOŠANA

R 3.1.1. Publiskās infrastruktūras attīstība uzņēmējdarbības atbalstam Zemgales pašvaldības t.sk. ieguldījumi pārejai uz klimatneitralitāti.

A 3.1.1.1. Uzņēmējdarbībai paredzēto publisko ēku un to infrastruktūras sakārtošana.

A 3.1.1.2. Pēcinkubācijas un koprades telpu attīstība pašvaldībās.

A 3.1.1.3. Industriālās infrastruktūras pieslēgumu izbūve un jaudu palielināšana teritoriju potenciāla attīstībai.

A 3.1.1.4. Industriālo zonu, t.sk. loģistikas centru kartēšana un attīstība.

A 3.1.1.5. Zaļo industriālo zonu veidošana pašvaldībās, kur ražo vai patērē atjaunojamus energoresursus (AER).

A 3.1.1.6. AER (elektrības, biometāna, ūdeņraža) pieslēgumu infrastruktūras attīstība Zemgalē.

A 3.1.1.7. Radošo kvartālu, amatniecības un jaunuzņēmumu centru infrastruktūras attīstība.

A 3.1.1.8. Mārketinga pasākumi investoru piesaistei industriālajām teritorijām u.c. aktivitātes.

R 3.1.2. Stiprināt uzņēmējdarbības atbalsta institūciju kapacitāti koordinētam un daudzveidīgam uzņēmējdarbības atbalstam, t.sk. datu apmaiņai, kopīgu atbalsta programmu attīstībai un digitālās transformācijas veicināšanai.

A 3.1.2.1. Apmācību programmas (t.sk. digitālo kompetenču jomā) jaunuzņēmumu atbalsta un uzņēmējdarbības attīstības speciālistiem.

A 3.1.2.2. Pieredzes apmaiņas un tīklošanās pasākumi uzņēmējdarbības vidē.

A 3.1.2.3. Prakses vietu attīstība jauniešiem pie jaunuzņēmumiem.

A 3.1.2.4. Inovācijas kultūrvidi stiprinoši pasākumi sadarbības attīstībai.

A 3.1.2.5. Vienota platforma tradicionālo un jaunuzņēmumu atbalsta koordinācijai, informācijas apmaiņai, digitālās ekonomikas attīstībai.

A 3.1.2.6. Izveidot pilotprojektu "Zemgale Startup Welcome Hub" ārvalstu inovāciju uzņēmumiem, sniedzot pielāgotu atbalstu sadarbībai ar vietējiem uzņēmumiem u.c. aktivitātes.

A 3.1.2.7. Stiprināt esošo reģionālo uzņēmēju forumu, kas apvieno ekosistēmas dalībniekus (uzņēmumus, universitātes, investorus, kompetenču partnerus un pašvaldības), lai veicinātu sadarbību, ideju apmaiņu, jaunu, inovatīvu projektu attīstību.

A 3.1.2.8. – Veicināt proaktīvu institūciju iesaisti uzņēmējdarbības vidē. Organizēt regulāras izbraukuma vizītes un konsultācijas pie uzņēmējiem, iesaistot pašvaldību, plānošanas reģiona, biznesa atbalsta organizāciju un finanšu institūciju pārstāvjus, lai nodrošinātu individuālu pieeju, savlaicīgu problēmu identificēšanu un koordinētu atbalstu.

A 3.1.2.9. Veicināt uzņēmēju iesaisti plānošanas dokumentu izstrādē, rīkojot mērķētas diskusijas, konsultācijas un tematiskās darba grupas, nodrošinot viedokļu uzklauššanu un integrēšanu lēmumu pieņemšanas procesā.

A 3.1.2.10. Veicināt uzņēmēju konsultatīvo padomju izveidi reģiona novados, nodrošinot pastāvīgu sadarbības platformu starp uzņēmējiem un pašvaldību pārstāvjiem stratēģiski nozīmīgu jautājumu risināšanai.

A 3.1.2.11. Palielināt plānošanas reģiona IT kapacitāti un ieviest modernus digitālos rīkus, lai efektīvāk uzrunātu un iesaistītu plašas mērķa grupas, tostarp uzņēmējus.

R 3.1.3. Veicināt sociālās uzņēmējdarbības attīstību reģionā, koordinējot pašvaldību sadarbību rīcības plānu izstrādē un ieviešanā.

A 3.1.3.1. Izglītojoši pasākumi kopienai, uzņēmējiem un speciālistiem par sociālās uzņēmējdarbības nozīmi un iespējām.

A 3.1.3.2. Pašvaldību rīcībā esošo resursu kartēšana sociālās uzņēmējdarbības atbalstam.

A 3.1.3.3. Sociālās uzņēmējdarbības atpazīstamības veicināšana pašvaldībās – iedvesmas pasākumi, labās prakses piemēru izplatīšana un pieredzes apmaiņa.

A 3.1.3.4. Atbalsts rīcības plānu izstrādei un ieviešanai sociālās uzņēmējdarbības attīstībai pašvaldību teritorijās u.c. aktivitātes.

A 3.1.3.5. Atbalstītā darba un sociālās integrācijas iespēju veicināšana personām no riska grupām.

A 3.1.3.6. Darba integrācijas uzņēmumu attīstība.

A 3.1.3.7. Institucionālās partnerības stiprināšana starp plānošanas reģionu, pašvaldībām, ministrijām un nozaru NVO, sociālās uzņēmējdarbības veicināšanai reģionā.

R 3.1.4. Veicināt uzņēmēju sasniedzību, digitālo prasmju celšanu, digitālo tehnoloģiju, mākslīgā intelekta un robotizācijas risinājumu ieviešanu atbalstošu vidi.

A 3.1.4.1. Digitālo kompetenču attīstības koordinatora darba vietas izveide plānošanas reģionā.

A 3.1.4.2. Pašvaldību un plānošanas reģiona kapacitātes stiprināšana digitalizācijas, robotizācijas un jaunuzņēmumu atbalsta jautājumos.

A 3.1.4.3. Uzņēmēju, īpaši MVU un jaunuzņēmumu, digitālās, robotizācijas un mākslīgā intelekta kompetences pilnveide.

A 3.1.4.4. Atbalsta mehānismi uzņēmumu konkurētspējas celšanai, veicinot viedo risinājumu ieviešanu.

A 3.1.4.5. Nodrošināt uzņēmēju izglītošanu par drošas digitalizācijas principiem, tostarp kibernetikas riskiem un preventīviem pasākumiem, sadarbojoties ar nozares ekspertiem un izglītības iestādēm.

A 3.1.4.6. Konsultāciju un projektu izstrādes atbalsts digitalizācijas un mākslīgā intelekta risinājumu ieviešanai u.c. aktivitātes.

RV 3.2. Zināšanu pārnese un tehnoloģiju pārnese Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS3 nozarēs.

R 3.2.1. Veicināt zināšanu un tehnoloģiju pārnesi zināšanu ietilpīgu un inovatīvu produktu attīstībai un komercializācijai Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS3 nozarēs.

A 3.2.1.1. Izveidot digitāli pieejamu platformu, kas kalpo kā centrālais informācijas ieguves punkts Zemgales jaunuzņēmumu (*startup*) ekosistēmai, apvienojot uzņēmumus, investorus, universitātes, pašvaldības un citus partnerus, lai veicinātu sadarbību, zināšanu apmaiņu un reģiona starptautisko atpazīstamību.

A 3.2.1.2. Stiprināt universitāšu un biznesa sasaisti ZPR specializācijas virzienos – biotehnoloģijās, pārtikas tehnoloģijās (*FoodTech*), militārajā pētniecībā un tehnoloģijās (*MilTech*) u.c. jomās.

A 3.2.1.3. Komercializācijas un inovāciju klasteru veidošana RIS3 jomās.

A 3.2.1.4. Bioekonomikas ekosistēmas sadarbības tīkla attīstība.

A 3.2.1.5. Eksperimentālās testēšanas vides (*living labs*) izveide jaunu risinājumu validēšanai RIS3 nozarēs.

A 3.2.1.6. Koordinēt rūpniecisko pētījumu un eksperimentālo izstrādņu attīstību.

A 3.2.1.7. Veicināt industriālo simbiozi un ZIZ attīstību.

R 3.2.2. Veicināt inovāciju iepirkumu plānošanu un ieviešanu pašvaldībās un uzņēmumos.

A 3.2.2.1. Izglītojoši pasākumi un labās prakses izplatīšana par inovatīvo iepirkumu pielietojumu pašvaldībās un uzņēmumos.

A 3.2.2.2. Pilotprojektu īstenošana inovatīvo iepirkumu testēšanai un piemērošanai reģiona pašvaldībās u.c. aktivitātes.

A 3.2.2.3. Sadarbības veidošana un konkursi inovatīvu risinājumu izstrādei un iepirkšanai.

R 3.2.3. Veicināt atvērto inovāciju kultūru un radošo sadarbību jaunu produktu attīstībai, īpaši iesaistot jauniešus.

A 3.2.3.1. Veidot un nostiprināt jauniešu uzņēmējdarbības un inovāciju kultūru Zemgalē, iesaistot viņus praktiskās aktivitātēs (hakatoni, vasaras nometnes, atvērtās dienas jaunuzņēmumos), kas attīsta digitālās prasmes, radošumu un interesi par jaunuzņēmumiem.

A 3.2.3.2. Atvērto inovāciju metodiku izstrāde un ieviešana jauniešu neformālās izglītības procesos.

A 3.2.3.3. Starppaaudžu koprades darbnīcas atvērto inovāciju attīstībai.

A 3.2.3.4. Kopīgi uzņēmējdarbības izglītības moduli ar pašvaldību un skolu līdzdalību, lai stiprinātu skolēnu un jauniešu uzņēmējspējas u.c. aktivitātes.

RV 3.3. Kapacitātes stiprināšana investīciju un finanšu kapitāla piesaistē.

R 3.3.1. Veicināt investīciju piesaisti uzņēmumu pārejai uz energoefektīviem un klimatneitralitāti veicinošiem risinājumiem.

A 3.3.1.1. Atbalsts uzņēmumu pārejai uz viediem, energoefektīviem un AER balstītiem risinājumiem.

A 3.3.1.2. Konsultāciju, labās prakses un projektu īstenošanas atbalsts pašvaldībām zaļo inovāciju un klimatneitralitāti veicinošiem risinājumiem.

A 3.3.1.3. Zaļās industrijas attīstības iniciatīvas (Laflora Energy vēja parks, Zaļā industriālā zona Kaigu purvā u.c. uzņēmēju aktivitātes).

A 3.3.1.4. Zaļo tehnoloģiju ideju darbnīcas pašvaldībās, nodrošinot informāciju par atbalstu ideju validācijai, mērķa tirgus izpētei un MVP izstrādei jau agrīnās stadijās.

A 3.3.1.5. Pilotprojektu platformas izveide zaļo tehnoloģiju testēšanai sadarbībā ar uzņēmējiem un pētniecības institūcijām u.c. aktivitātes.

A 3.3.1.6. Veicināt CCS (Carbon Capture and Storage) tehnoloģiju integrāciju reģiona uzņēmumos.

R 3.3.2. Stiprināt uzņēmēju un pašvaldību kapacitāti privātā un publiskā finansējuma piesaistei stratēģiskajiem attīstības projektiem.

A 3.3.2.1. Speciālās ekonomiskās zonas izveide investīciju piesaistei plānošanas reģionā.

A 3.3.2.2. Apkopot atbalsta instrumentus ar *AgriTech*, *FoodTech*, biotehnoloģijām, duālā pielietojuma risinājumiem u.c.

A 3.3.2.3. Veicināt nepārtrauktu atbalstu jaunajiem uzņēmumiem no idejas līdz tirgus paplašināšanai.

A 3.3.2.4. Sadarbības un publiskās–privātās partnerības projektu izstrāde un īstenošana.

A 3.3.2.5. Inovatīvo iepirkumu ieviešana pašvaldībās.

A 3.3.2.6. Nodrošināt informāciju jaunuzņēmumiem par alternatīviem finansējuma avotiem – pūļa finansējums, *FinTech* risinājumi un kopinvestīciju modeļi, lai veicinātu kapitāla pieejamību un uzņēmumu izaugsmi reģionā.

A 3.3.2.6. Investoru piesaistes stratēģijas izstrāde un reģiona kā investīciju galamērķa pozicionēšana.

RV 3.4. Cilvēkkapitāla piesaiste, uzņēmīguma un atvērtās inovācijas kompetenču stiprināšana (t.sk. tūrismā).

R 3.4.1. Veicināt augsti kvalificēta darbaspēka piesaisti un sagatavošanu reģionā.

A 3.4.1.1. Sadarbības pasākumi un kopprojekti ar izglītības iestādēm, uzņēmējiem un NVO, integrējot ārvalstu labās prakses.

A 3.4.1.2. Darbaspēka vajadzību un speciālistu pieejamības izpēte.

A 3.4.1.3. Augsti kvalificētu remigrantu, ģimenes locekļu un bēgļu integrācija kā sociālā un ekonomiskā kapitāla avots reģiona attīstībai.

A 3.4.1.4. Koordinēt jaunajiem uzņēmējiem nepieciešamo cilvēkkapitālu, veicināt digitālo prasmju stiprināšanu; paplašināt sniegtās iespējas remigrantiem.

R 3.4.2. Remigrācijas atbalsta pasākumi atbilstoši reģiona plānam.

A 3.4.2.1. Remigrācijas koordinācijas funkcijas nodrošināšana reģionā.

A 3.4.2.2. Remigrantu integrācijas pasākumi: personalizēti piedāvājumi, tīklošanās un profesionālais atbalsts.

A 3.4.2.3. Remigrantu iesaiste jaunuzņēmumu, radošo industriju un sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvās.

R 3.4.3. Veicināt uzņēmīguma un atvērtās inovācijas kompetenču attīstību visās paaudzēs, sekmējot ilgtspējīgu darbaspēka iesaisti reģiona ekonomikā.

A 3.4.3.1. Sudraba paaudzes iesaiste uzņēmējdarbībā un mājražošanā, izmantojot viņu prasmes un pieredzi.

A 3.4.3.2. Uzņēmīguma un kompetenču attīstības programma (*EntreComp*) visām paaudzēm.

A 3.4.3.3. Tīklošanās darbnīcas un konkursi atvērtās inovācijas veicināšanai.

A 3.4.3.4. Pieredzējušu uzņēmēju iesaiste jauno uzņēmumu izaugsmes atbalstam.

A 3.4.3.5. Uzņēmējdarbības mentora vai koordinatora nodrošināšana darbam ar jauniešiem.

A 3.4.3.6. Jaunuzņēmumu prasmju apguves programma sadarbībā ar jaunuzņēmumiem un atbalsta organizācijām.

A 3.4.3.7. Regulāri Radošās inovācijas hakatoni, kuros vietējie uzņēmumi sadarbībā ar radošo industriju pārstāvjiem risina konkrētas problēmas.

RV 3.5. Veicināt konkurētspēju vietējā un globālajā tirgū.

R 3.5.1. Sekmēt vietējo ražotāju sadarbību un konkurētspēju.

A 3.5.1.1. Sadarbības tīklu un klasteru veidošanas apmācības un konsultācijas.

A 3.5.1.2. Radošo un koprades telpu izveide vietējiem ražotājiem un amatniekiem.

A 3.5.1.3. Kopprojektu izstrāde un labās prakses pārnese vietējo ražotāju sadarbības stiprināšanai.

A 3.5.1.4. Atbalsts MVU pielāgošanās un ilgtspējas stiprināšanai (pēc krīzēm).

A 3.5.1.5. Uzņēmēju sasniegumu novērtēšanas un atpazīstamības pasākumi.

A 3.5.1.6. Vietējo ražotāju interešu pārstāvība nacionālā līmenī.

A 3.5.1.7. Apmācības un konsultācijas par digitālo eksportu, zīmolvēstību un e-komercijas rīkiem.

A 3.5.1.8. Jaunuzņēmumu un MVU sadarbības formātu izstrāde, veicinot inovāciju ražošanas procesus u.c. aktivitātes.

R 3.5.2. Veicināt uzņēmēju starptautisko tirgu apguvi, t.sk. koordinējot dalību tirdzniecības misijās un izstādēs.

A 3.5.2.1. Eksporta kapacitātes stiprināšana caur apmācībām, konsultācijām un informāciju par publiskajiem atbalsta instrumentiem.

A 3.5.2.2. Eksporta mācību programma: tirgu specifika, normatīvais ietvars un sadarbības veidošana.

A 3.5.2.3. Jaunuzņēmumu un inovatīvo MVU iesaiste izstādēs un misijās ar mērķētu sektoru atlasu.

R 3.5.3. Atbalsts uzņēmumiem, eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības risinājumu attīstībai un iekļaušanai globālajās vērtību ķēdēs.

A 3.5.3.1. Eksporta un inovāciju atbalsta instrumentu pieejamības veicināšana uzņēmējiem.

A 3.5.3.2. Uzņēmēju iesaiste vizītēs un delegācijās sadarbības stiprināšanai.

A 3.5.3.3. Sadarbības attīstīšana ar ārvalstu un diasporas partneriem eksportspējas stiprināšanai.

A 3.5.3.4. Investīciju un eksporta speciālista piesaiste reģionālā līmenī.

A 3.5.3.6. Jaunuzņēmumu un augstas pievienotās vērtības uzņēmumu integrācija (eksportspējas diagnostika, mentorings, akceleratori) globālajās inovāciju un piegādes ķēdēs.

A 3.5.3.7. Digitālās eksportspējas veicināšana: e-komercijas un digitālo pakalpojumu internacionalizācija.

R 3.5.4. Aprites ekonomikas un ekodizaina risinājumu attīstība un ieviešana tautsaimniecībā.

A 3.5.4.1. Ekodizaina centru un darbnīcu attīstība radošajos kvartālos un amatniecībā.

A 3.5.4.2. Kopprojektu veidošana ekodizaina un aprites ekonomikas jomā.

A 3.5.4.3. Aprites ekonomikas/ekodizaina popularizēšana ar sociālās uzņēmējdarbības palīdzību.

A 3.5.4.4. Zaļo inovāciju akselerācijas programma jaunuzņēmumiem un MVU.

A 3.5.4.5. Mērķēts atbalsts sociālajiem uzņēmumiem, kas balstās uz vietējiem resursiem un nodrošina sociālo labumu kopienās u.c. aktivitātes.

RV 3.6. Tūrisma produktu un pakalpojumu piedāvājuma un konkurētspējas veicināšana

R 3.6.1. Veicināt konkurētspējīgu tūrisma galamērķu izveidi un attīstību.

A 3.6.1.1. Veicināt vienu un vairākdienu tūrisma piedāvājumu attīstību, apvienojot dažādus tūrisma produktus un pakalpojumus (aktīvais, kulinārais, dabas, veselības, izklaides, sports utt.) visas sezonas ietvaros.

A 3.6.1.2. Esošo nacionālā un reģionālā līmeņa magnēta galamērķu definēšana, stiprināšana un attīstība, uzlabojot kvalitāti, ekselenci un blakus objektu sadarbību.

A 3.6.1.3. Pašvaldību publiskās ārtelpas attīstība tūrisma veicināšanai.

A 3.6.1.4. Kultūras infrastruktūras attīstība kultūras un tūrisma pakalpojumu pieejamības uzlabošanai.

A 3.6.1.5. Veicināt esošu un jaunu tūrisma produktu un pakalpojumu izveidi, pieejamību un konkurētspēju dažādām mērķa grupām, identificējot un koordinējot reģionāla līmeņa tūrisma iniciatīvas, kopīgus sadarbības un izpētes projektus reģiona tūrisma veicināšanai.

A 3.6.1.6. Sekmēt uz eksportu orientētu un inovatīvu tūrisma produktu un pakalpojumu attīstību un pieejamību.

A 3.6.1.7. Veicināt tūrisma produktu un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu, koordinējot labās prakses pārņemšanas, apmācību, tirgus izpētes un mārketinga instrumentu uzlabošanas pasākumus.

A 3.6.1.8. Veicināt klasteru un galamērķu puduru izveidi, sadarbību un uzlabošanu.

R 3.6.2. Veicināt Zemgales tūrisma produktu un pakalpojumu dažādību un attīstību.

A 3.6.2.1. Veicināt dabas un kultūras tūrisma sadarbības nišas produktu attīstību, piem., ūdens tūrisms, pārgājieni, daba takas, skatu torņi, ainavas u.c., arī ārpus tradicionālās tūrisma sezonas.

A 3.6.2.2. Veicināt Zemgalei raksturīgo kultūras tūrisma produktu veidošanu un attīstību – lauku, tradicionālā dzīvesveida, tradicionālu prasmju, kulinārijas, kultūrvēsturiskā, nemateriālā un materiālā mantojuma, kultūrtelpu, pasākumu u.c. tūrisma produktu attīstību, arī ārpus tradicionālās tūrisma sezonas.

A 3.6.2.3. Veicināt vienotu un integrētu ūdenstūrisma attīstību reģionā – ūdenstilpju un ūdensteču sakopšanas darbi, blakus pakalpojumu attīstība (laivošana, noteikumi, norādes, piestātnes u.c.).

A 3.6.2.4. Veicināt un attīstīt aktīvā tūrisma produktu un pakalpojumu izveidi, pilnveidošanu un kvalitāti (sporta pasākumi reģionā, pārgājieni maršrutu attīstība, ziemas sportu, velotūrisma, atbalstošo pakalpojumu attīstība (kempingi, telšu vietas, apgaismojums, informācija u.c.)).

A 3.6.2.5. Stiprināt esošo produktu nepietiekamo komercializācijas līmeni un izcilību.

A 3.6.2.6. Veicināt esošo galamērķu izcilību, sadarbību; kā arī produktu dažādošanu un sadarbību, piem., sports, fiziskā atpūta, kulinārais tūrisms u.c. un to iesaisti starptautisku maršrutu un galamērķu sistēmās.

A 3.6.2.7. Veicināt tūrisma neizmantojamu resursu, piem., Strūves ģeodēziskā loka punkti, Rastrelli arhitektūra; zudušās vērtības kā Staburags, mākslas vēsture, karsta kriteņi u.c. izmantošanu un attīstību, t.sk. veicināt valsts nozīmes kultūras pieminekļu un dabas pieminekļu pielāgošanu klimata pārmaiņu ietekmēm.

A 3.6.2.8. Veicināt Zemgales tūrisma produktu un pakalpojumu digitalizāciju (QR kodi, audiogidi, apmeklētāju uzskaitē, virtuālās realitātes u.tml. rīku izmantošana, iegādes iespējas, apmācības, uzņēmēju prasmju digitalizācija, labās prakses, datu vākšana, analīzes veikšana, viedie risinājumi u.c.).

A 3.6.2.9. Veicināt sakrālā jeb reliģiskā mantojuma tūrisma piedāvājuma attīstību, kas ietver tematisku reģiona un pārrobežu maršrutu izveidi, t.sk. sakrālā jeb reliģiskā mantojuma digitalizāciju (piem., jauni maršruti, kas ietver baznīcas–muižas–kapelas, mācītājmuižas u.c.; digitāli risinājumi baznīcās esošā kultūras mantojuma iepazīšanai, "atvērtās durvis" u.tml.).

R 3.6.3. Tūrisma nozares pārvaldības un kapacitātes stiprināšana.

A 3.6.3.1. Reģionālās koordinācijas uzdevumu pilnveidošana un saskaņošana.

A 3.6.3.2. Reģionālo projektu definēšana un attīstība, piem., Zemgales velomaršruta izveide, Zemgales jostas nodrošināšana, vides un izglītības centri, Leišmalītes attīstība pierobežā, Daugavas ceļa attīstība, pārgājieni, dabas taku maršruti, velomaršruti, ūdenstūrisms, senvēstures u.c. izmantošana.

A 3.6.3.3. Veicināt pašvaldību, NVO, izglītības iestāžu un uzņēmumu sadarbības stiprināšanu, attīstību, rīcības koordināciju un labās prakses pārņemšanu tūrisma potenciāla stiprināšanai Zemgalē.

A 3.6.3.4. Organizēt izglītojošos pasākumus – apmācības, labās prakses popularizēšana, sadarbības veicināšana, atbalsta iespējas, tīklošanās u.tml.

A 3.6.3.5. Veicināt mērķtiecīgu reģionālo tūrisma un kultūras pasākumu plānošanu un koordinēšanu, t.i., esošo pasākumu koordinācija reģionā, neveidojot pārklājošus pasākumus ar vienādām tēmām, definēt esošos magnēta pasākumus un koordinēt to attīstību arī starptautiskajai auditorijai, ikgadēju pasākumu apkopojums, tā izplatīšana utt.

R 3.6.4. Palielināt Zemgales reģiona atpazīstamību un pozicionēt to kā tūrisma galamērķi.

A 3.6.4.1. Izstrādāt tūrisma mārketinga stratēģiju, lietojot dalītus ģeogrāfiskus iedalījumus – Zemgale, Vidusdaugava, Sēlija, – definējot mērķu grupas, tirgus un instrumentus, nodrošinot izplatīšanu visai tūrisma nozarei un Zemgales lēmējvarai, kā arī nedefinējot un attīstot unikālos vienojošus un viendabīgus tūrisma piedāvājumus, izveidojot, vienotu Zemgales tūrisma dizaina noformējumu un pieeju.

A 3.6.4.2. Organizēt sadarbības un mārketinga kampaņas, regulāras informācijas dienas par Zemgales tūrisma iespējām nozarei (gīdu asociācijām, tūroperatoriem, LIAA), tūroperatoru, žurnālistu vizītes, digitālās kampaņas, dalību tūrisma izstādēs u.c.

A 3.6.4.3. Vienotas vietnes izveide vai pilnveidošana, nodrošinot informācijas pieejamību, kā arī koordinējot vienotu, kvalitatīvu informāciju pašvaldību mājaslapās. Uzlabot esošo informāciju par Zemgales tūrisma piedāvājumu digitālajā vidē, piem., Booking.com par apkārtnē esošo piedāvājumu. Uzņemt vienotu Zemgales videomateriālu.

R 3.6.5. Veicināt tūrisma uzņēmēju konkurētspēju un izaugsmi.

A 3.6.5.1. Izglītojošu pasākumu organizēšana – apmācības, labās prakses popularizēšana, sadarbības veicināšana, nozares un starpnozaru tīklošanās, atbalsta iespējas, uzņēmēju spēju attīstība, jaunu tirgu un eksportspējas veicināšana.

A 3.6.5.2. Veicināt un sekmēt atbalsta instrumentus tūrisma attīstībai pašvaldībās (piem., granti uzņēmējiem un NVO, kas izstrādā kopīgus maršrutus; nodokļu instrumentu izstrādes veicināšana tūrisma uzņēmējdarbībai u.c.).

A 3.6.5.3. Novadu teritoriālo plānu un attīstības plānu pilnveidošana tūrisma attīstībai (nosacījumu, zemes izmantošanas veidu iekļaušana pašvaldību teritoriālajos plānos vai citos instrumentos (grantu, nosacījumi utt.).

A 3.6.5.4. Veicināt saskaņotu pieejas īstenošanu un atbalstu ceļu infrastruktūras izveidei (pievedceļi objektiem) un uzlabošanai, izvērtējot satiksmes intensitāti tūrisma sezonā, kur ir lielāks pieprasījums no tūrisma nozares skatu punkta, un izveidojot papildinošos atbalstošos kritērijus.

A 3.6.5.5. Veicināt mazo un vidējo tūrisma uzņēmumu inovācijas potenciālu, lai veiksmīgāk iesaistītos starptautiskos tūrisma tirgos.

P4: VIEDĀ MOBILITĀTE UN INFRASTRUKTŪRA

RV 4.1. Attīstības centru sasniedzamības nodrošināšana.

R 4.1.1. Visu līmeņu attīstības centru sasniedzamības nodrošināšana (autoceļu un atbalsta infrastruktūras uzlabošana un modernizēšana, jauni apvedceļi tranzīta kravu transporta kustības samazināšanai cauri pilsētu centriem, droši krustojumi, sasaiste ar TEN-T tīklu).

A 4.1.1.1. Nodrošināt autoceļu kvalitātes un tehniskā stāvokļa uzlabošanu, lai nodrošinātu reģionālo centru, vietējās nozīmes centru un apdzīvoto vietu sasaisti ar reģionālās un nacionālās nozīmes centriem, atbilstoši reģiona programmā noteiktajiem prioritārajiem ceļu posmiem.

A 4.1.1.2. Nodrošināt tiltu uz autoceļiem (tehnisko būvju) kvalitātes un tehniskā stāvokļa uzlabošanu, lai nodrošinātu reģionālo centru, vietējās nozīmes centru un apdzīvoto vietu sasaisti ar reģionālās un nacionālās nozīmes centriem, atbilstoši reģiona programmā noteiktajiem prioritārajām tehniskajām būvēm.

A 4.1.1.3. Uzlabojot autoceļu kvalitāti, veidot sasaisti ar TEN-T tīkla reģiona autoceļiem, atbilstoši reģiona programmā noteiktajiem prioritārajiem ceļu posmiem.

A 4.1.1.4. Autoceļa "Zemgales josta" attīstība un tehniskās kvalitātes uzlabošana.

A 4.1.1.5. Viedo satiksmes pārvaldības un drošības risinājumu ieviešana.

R 4.1.2. Attīstības centru blīvi apdzīvoto vietu ceļu infrastruktūras un atbalsta infrastruktūras attīstība, maģistrālo ielu un esošo maršrutu, pilsētu ceļu tīkla infrastruktūras uzlabošana.

A 4.1.2.1. Nacionālās nozīmes centru maģistrālo ielu un esošo maršrutu attīstība.

A 4.1.2.2. Reģionālās nozīmes centru maģistrālo ielu un esošo maršrutu attīstība.

A 4.1.2.3. Apvedceļu izbūve Bauskai un Iecavai.

A 4.1.2.4. Tilta pār Lielupi izbūve Jelgavas pilsētā.

A 4.1.2.5. Viedo tehnoloģiju ieviešana satiksmes plūsmas regulēšanai un vides jautājumu risināšanai.

A 4.1.2.6. Multimodālā sabiedriskā transporta tīkla attīstība.

A 4.1.2.7. Multimodālo mobilitātes punktu veidošana.

A 4.1.2.8. Park&ride infrastruktūras attīstība.

A 4.1.2.9. Ilgtspējīga transporta veidu attīstība.

R 4.1.3. Rīgas metropoles transporta sistēmas attīstība un integrēšana Zemgales reģionā.

A 4.1.3.1. Mobilitātes punktu veidošana un attīstība atbilstoši noteiktajam ietekmes areālām.

A 4.1.3.2. Park&ride infrastruktūras attīstība noteiktajā areālā.

A 4.1.3.3. Veloceliņu tīkla infrastruktūras un sasaistes izveide Rīgas metropoles areālām ar Zemgales reģiona ietekmes zonu – Jelgava, Dobeles, Bauska, Aizkraukle.

A 4.1.4. Veicināt satiksmes drošības līmeņa uzlabošanu, samazinot negadījumu riskus.

A 4.1.4.1. Viedo satiksmes drošības sistēmu un elementu izveidošana un uzstādīšana.

A 4.1.4.2. Iedzīvotāju informēšana un izglītošana par drošības prasību ievērošanu.

R 4.1.5. Dzelzceļa pasažieru apkalpošanas infrastruktūras attīstība, dzelzceļa pasažieru pārvadājumu attīstība, stiprinot dzelzceļa lomu sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanā reģionā.

A 4.1.5.1. Veidot dzelzceļa kā transporta mugurkaula attīstību reģionā, attīstīt elektrifikāciju, atbilstoši reģiona noteiktajiem perspektīvajiem virzieniem:

- a. *Dobele-Jelgava-Rīga, Krustpils-Rīga* iedzīvotāju mobilitātei;
- b. *Krustpils-Jelgava, Jelgava-Tukums – R-A* virziena kravu plūsmu koridora attīstībai, kam ir ekonomiskās izaugsmes potenciāls.

A 4.1.5.2. Reģionālās un pārrobežu mobilitātes uzlabošanai attīstīt dzelzceļa līniju *Rīga–Jelgava–Mažeļķi*.

A 4.1.5.3. Uzlabot dzelzceļa līniju un sastāvu kvalitāti reģionālajos pārvadājumos.

A 4.1.5.4. Uzlabot reģionālo dzelzceļu savienojamību.

A 4.1.5.5. Uzlabot dzelzceļa sasaisti ar sabiedrisko transportu.

A 4.1.5.6. Veidot un attīstīt mobilitātes punktus dzelzceļa pakalpojumu pieejamības uzlabošanai.

A 4.1.5.7. Nodrošināta pakalpojuma kvalitāte, ātrums, ekonomiski izdevīgs tarifs iedzīvotājiem, sasaiste ar citiem transporta veidiem, saistītā infrastruktūra.

A 4.1.5.8. Izbūvēt jauno plānoto dzelzceļa līniju *Rail Baltica* ietvaros (Bauska-Rīga).

R 4.1.6. Rail Baltica dzelzceļa līnijas sniegto iespēju izmantošana ilgtspējīgas mobilitātes nodrošināšanā un Zemgales reģiona savienībai Rail Baltica ekonomiskā koridora ietvaros.

A 4.1.6.1. *Rail Baltica* dzelzceļa līnijas attīstības sekmēšana.

A 4.1.6.2. *Rail Baltica* reģionālo staciju izveide.

A 4.1.6.3. *Rail Baltica* mobilitātes punktu izveide un sasaiste ar tūrisma pakalpojumiem.

A 4.1.6.4. Logistikas teritoriju attīstība *Rail Baltic* dzelzceļa zonā.

R 4.1.7. Pieejama un kvalitatīva sabiedriskā transporta nodrošināšana reģiona attīstības centru un pakalpojumu saņemšanas punktu un darba vietu sasniedzamībai. Inovatīvu risinājumu izstrāde sabiedriskā transporta pieejamības uzlabošanai visiem iedzīvotājiem un īpaši reti apdzīvotajās teritorijās (autotransports pēc pieprasījuma, pēdējās jūdzes transports, popularizēt sabiedrisko transportu kā pārvietošanās veidu, akcijas, vienota sabiedriskā transporta biļešu sistēma).

A 4.1.7.1. Pāreja un ilgtspējīgu un videi draudzīgu sabiedrisko transportu maršrutu plānošanā un savienojumu izveidē.

A 4.1.7.2. Pāriet uz energoefektīvu un videi draudzīgu transportlīdzekļu izmantošanu, AER, ūdeņraža, elektrības izmantošana, inovatīvu risinājumu sekmēšana, ieviešana, AER uzpildes staciju tīkla infrastruktūras izveide reģionā.

A 4.1.7.3. Sabiedriskā transporta pieejamības uzlabošana, optimāla maršrutu plānošana.

A 4.1.7.4. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība reti apdzīvotās vietās, sistēmas un maršrutu un savienojumu veidošana.

A 4.1.7.5. Pēdējās jūdzes transporta izveide un attīstība, maršrutu apzināšana un veidošana.

A 4.1.7.6. Iedzīvotāju informēšana par sabiedriskā transporta izmantošanas iespējām.

R 4.1.8. Skolēnu pārvadājumu nodrošināšana – efektīva pārvadājumu plānošana, moderna un energoefektīva autotransporta iegāde

A 4.1.8.1. Pāreja un ilgtspējīgu un videi draudzīgu skolēnu pārvadāšanas transportu.

A 4.1.8.2. Skolēnu pārvadājumu efektīva integrēšana reģionālās nozīmes maršrutu tīklā.

RV 4.2. Ilgtspējīga un moderna mobilitāte

R 4.2.1. Mobilitātes punktu veidošana un attīstība iedzīvotāju mobilitātes uzlabošanai

A 4.2.1.2. Mobilitātes punktu veidošana Rīgas metropoles areālā Zemgales reģionā, dažādu transporta veidu sasaistei.

A 4.2.1.3. Mikromobilitātes punktu veidošana reģiona maršrutu savienojamības uzlabošanai, dažādu transporta veidu sasaistei.

A 4.2.1.4. Rail Baltic dzelzceļa līnijas mobilitātes punktu plānošana, izveide un attīstība.

R 4.2.2. Mikromobilitātes infrastruktūras attīstība, velosipēdu un gājēju ceļu un velonovietņu izbūve, sasaistot apdzīvotās vietas, pilsētas darba vietu un pakalpojumu sasniedzamībai, kombinētai mobilitātei, rekreācijai un veselīgam dzīvesveidam, tūrisma objektus sasaistei, drošai un videi draudzīgai mobilitātei.

A 4.2.2.1. Veloceliņu izbūve gar autoceļiem, atbilstoši veloceliņu perspektīvajam plānam reģionā.

A 4.2.2.2. Velosipēdu un gājēju ceļu izbūve apdzīvotajās vietās mobilitātes un ilgtspējīga transporta nodrošināšanai.

A 4.2.2.3. Velonovietņu izbūve pilsētās kombinētas mobilitātes nodrošināšanai.

A 4.2.2.4. Drošu velomaršrutu plānošana un attīstība.

R 4.2.3. Viedu un inovatīvu risinājumu ieviešana, izpēte

A 4.2.3.1. Viedu un inovatīvu risinājumu attīstība un izstrāde pilsētu satiksmes infrastruktūras attīstībā un pārvaldībā.

A 4.2.3.2. Viedu un inovatīvu risinājumu attīstība satiksmes drošības risinājumu ieviešanā un attīstībā.

A 4.2.3.3. Viedu un inovatīvu risinājumu ieviešana sabiedriskā transporta maršrutu plānošanā un savienojumu izveidē.

A 4.2.3.4. Videi draudzīga un inovatīva transporta veidu attīstība – bezpilota transportlīdzekļu pilotprojektu ieviešana, elektroauto u.c.

A 4.2.3.5. Dronu kustības, satiksmes nosacījumu pilnveidošana, attīstīt to nozīmi pašvaldību pakalpojumu sniegšanā (piem., drošība).

R 4.2.4. Upju transporta attīstība Lielupē un Daugavā – izpētes veikšana par upju transporta vai pārvadājumu attīstības iespējām (t.sk. izvērtējot plānotās rīcības saikni ar ES normatīvā regulējuma prasībām) kravu pārvadājumiem, rekreācijas nodrošināšanai, tūrisma attīstībai, saistītās infrastruktūras (ostas, pietātnes) izveidei.

A 4.2.4.1. Izpētes veikšana par upju transporta un pārvadājumu attīstības iespējām Daugavā un Lielupē (t.sk. izvērtējot plānotās rīcības saikni ar ES normatīvā regulējuma prasībām).

A 4.2.4.2. Upju transporta attīstība Lielupē – kravu pārvadājumiem, rekreācijai un tūrismam.

A 4.2.4.3. Ostu un pietātņu izbūve upju transporta attīstībai Lielupē.

A 4.2.4.4. Upju transporta attīstība Lielupē – rekreācijai un tūrismam.

A 4.2.4.5. Ostu un pietātņu izbūve upju transporta attīstībai Daugavā.

A 4.2.4.6. Pārceļuvju pār Daugavu darbības pilnveidošana.

R 4.2.5. Videi draudzīgas un inovatīva atbalsta infrastruktūras attīstība un integrēšana reģiona transporta sistēmā – alternatīvās degvielas, AER, elektrības uzlādes staciju tīkla izveide.

R 4.2.6. Videi draudzīga, energoefektīva un inovatīva transporta veidu attīstība pašvaldību pakalpojumu sniegšanā.

A 4.2.6.1. Izpētes veikšana par videi draudzīga, energoefektīva un inovatīva transporta veidu attīstību pašvaldību pakalpojumu sniegšanā, efektivitātes izvērtējums, pašvaldības pakalpojumu izvērtējums, kur būtu iespējama šāda transporta ieviešana.

A 4.2.6.2. Jaunu un energoefektīvu transportlīdzekļu iegāde pašvaldību pakalpojumu sniegšanai.

A 4.2.6.3. Uzlādes infrastruktūras izveidei pašvaldību transporta darbības nodrošināšanai.

R 4.2.7. Sadarbība ar Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes pētniekiem mobilitātes, inovatīvās pārvaldības, elektromobilitātes un alternatīvo degvielu u.c. jomās, pētījumu izstrādē un pētījumos balstītu risinājumu veidošanai.

R 4.2.8. Reģiona mobilitātes plāna 2021- 2027 izstrāde (mobilitātes punkti, dzelzceļa kā mugurkaula attīstība, mikromobilitāte, elektromobilitāte, viedie transporta veidi).

R 4.2.9. Sabiedrības izglītošanas un informēšana pasākumu un kampaņu veikšana.

A 4.2.9.1. Par sabiedriskā transporta izmantošanas priekšrocībām un nozīmi.

A 4.2.9.2. Par visu videi draudzīga transporta veidu izmantošanu

A 4.2.9.3. Par inovatīvajiem transporta veidiem un priekšrocībām, izmantošanas noteikumiem

A 4.2.9.4. Par transporta ietekmi uz vidi, pasākumiem ietekmes mazināšanai u.c.

P5: KLIMATA PĀRMAIŅAS VIDE UN APRITES EKONOMIKA

RV 5.1. Energoefektivitātes veicināšana un atjaunojamie energoresursi

R 5.1.1. Pašvaldību īpašumā esošo ēku energoefektivitātes paaugstināšana un būvdarbi energoefektivitātes palielināšanai. Pasīvo un nulles enerģijas ēku principu izmantošana.

A 5.1.1.1. Dzīvojamo ēku, kā daudzdzīvokļu, privātmāju un neliela skaita ēku kompleksu atjaunošana, paaugstinot energoefektivitāti.

A 5.1.1.2. Centralizētajā, lokālajā un individuālajā apkurē izmantoto apkures iekārtu nomaiņa pret modernākām un efektīvākām iekārtām.

A 5.1.1.3. AER izmantošanas palielināšana ēkās, ja tiek sasniegti īpaši augsti energoefektivitātes rādītāji un ne-emisiju tehnoloģiju (tehnoloģijas, kurās enerģijas ražošanā netiek radītas emisijas) uzstādīšana līdzās energoefektivitātes pasākumiem.

A 5.1.1.4. Vides pieejamības uzlabošanas pasākumu īstenošanas atbalsts, atbilstoši būvnormatīvos noteiktajām prasībām.

A 5.1.1.5. Pasīvo un nulles enerģijas ēku attīstīšana.

R 5.1.2. Viedās energopārvaldības ieviešana, attālināti regulējamas un kontrolējamas komunikācijas, automatizācijas sistēmas. Energo pārvaldības sistēmu ieviešana, digitalizācija, ēku energosertifikācija.

A 5.1.2.1. Ēku energosertifikācija.

A 5.1.2.2. Būvdarbi energoefektivitātes palielināšanai, t.sk. viedās pārvaldības risinājumi.

A 5.1.2.3. Attālināti nolasāmo skaitītāju uzstādīšana.

A 5.1.2.4. Digitālie risinājumi ēkās un viedā monitoringa ieviešanas pasākumi.

A 5.1.2.5. "Gudro" māju principu ieviešana ēku pārvaldīšanā.

R 5.1.3. Energoefektivitātes paaugstināšana siltumenerģijas ražošanā un piegādē, rast risinājumus veco individuālo apkures sistēmu modernizāciju, balstoties uz labo praksi un pētniecības ieteikumiem.

A 5.1.3.1. Energoefektivitātes paaugstināšana centralizētajā, lokālajā un individuālajā siltumapgādē un aukstumapgādē, iespēju robežās ievērojot aprites ekonomikas principus.

A 5.1.3.2. AER un ne-emisiju tehnoloģiju izmantošana centralizētajā siltumapgādē; siltumenerģijas pārvades tīklu energoefektivitātes paaugstināšana.

A 5.1.3.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisiju attīrīšanas iekārtu uzstādīšana siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanas vai rūpnieciskās ražošanas stacionārās sadedzināšanas iekārtām.

R 5.1.4. AER saražotās enerģijas īpatsvara palielināšana reģionā, izmantojot vietējos resursu potenciālu (biomasa). LBTU un citu zinātnisko institūciju pētnieciskā potenciāla izmantošana AER izmantošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai. AER izmantošanas (saule, vējš, ģeotermālā enerģija, biomasa u.c.) veicināšana.

A 5.1.4.1. Kompetences un kapacitātes celšana AER un gaisa piesārņojuma jautājumos (izglītoti/sagatavoti projekta rakstītāji, ekspertu pieejamība, projektu vadītāji).

A 5.1.4.2. Saules elektroenerģijas ražošanas iekārtu (vismaz 1 MW), akumulācijas iekārtu un ar to darbību saistīto viedo risinājumu uzstādīšana.

A 5.1.4.3. Biogāzes attīrīšanas (biometāna ražošanas) iekārtu uzstādīšana, biometāna transportēšanai vai uzpildei nepieciešamās infrastruktūras izveide, t.sk. izveidojot pieslēgumus pie gāzes pārvades vai sadales tīkliem.

A 5.1.4.4. Vēja enerģijas integrēta plānošana, ietverot bioloģiskās daudzveidības aspektus un sabiedrības līdzdalību vēja enerģijas attīstībā, t.sk. digitālu sabiedrības konsultāciju platformu izmantošanu.

A 5.1.4.5. Ģeotermālās enerģijas izmantošanas izpēti un izveides pasākumi.

A 5.1.4.6. LBTU un citu zinātnisko institūciju pētnieciskā potenciāla izmantošana AER izmantošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai, veidojot kopīgas sadarbības platformas ar pašvaldībām un uzņēmējiem, iespēju robežās pētījumu komercializēšana.

R 5.1.5. Kūdras nozares ilgtspējīga attīstība, viedā pārkārtošanās uz klimatu neitrālu saimniekošanu.

A.5.1.5.1. Purvu ilgtspējīgas apsaimniekošanas pasākumi.

A 5.1.5.2. Ilgtspējīgi kūdras ieguves/ražošanas pasākumi.

A 5.1.5.3. Ilgtspējīga vēsturisko kūdras ieguves vietu rekultivācija.

R 5.1.6. Iedzīvotāju izglītošana un izpratnes veicināšana par enerģijas efektīvu izmantošanu un citām videi draudzīgām un ilgtspējīgām iespējām, kā arī to, kā samazināt katra indivīda ietekmi uz vidi. Izglītojošie pasākumi saistībā ar zaļā publiskā iepirkuma kritēriju piemērošanu enerģētikas nozarē.

A 5.1.6.1. Semināru un informatīvo pasākumu organizēšana.

A 5.1.6.2. Labo prakšu piemēru organizēšana mērķa grupām.

A 5.1.6.3. Publisku pasākumu organizēšana zaļās domāšanas popularizēšanai.

RV 5.2. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, zaļās infrastruktūras veidošana.

R 5.2.1. Natura 2000 aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošana, infrastruktūras attīstība antropogēnās ietekmes mazināšanai.

R 5.2.1.1. Biotopu kopšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, piem., upju posmu atjaunošana, straujteču tīrīšana, palieņu pļaušana, citu bioloģiski vērtīgu zālāju atjaunošana u.c.

A 5.2.1.1.1. Dabisko vai daļēji dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atjaunošana (piem., purvu ekosistēmu vai palieņu gar upēm atjaunošana).

A 5.2.1.1.2. Hidromorfoloģisko šķēršļu demontāža.

A 5.2.1.2.3. Jaunu uz dabas sistēmām balstītu risinājumu ieviešana (piem., mākslīgās mitraines, kaskādes dīķi, biofiltri u.c.).

A.5.2.1.2.4. Upju krastu tīrīšana, stiprināšana un preterozijas pasākumi.

A 5.2.1.1.5. Upju gultņu tīrīšana, zivju ceļu atjaunošana un veidošana, zivju populācijas vairošana.

A 5.2.1.1.6. Zaļās infrastruktūras uzturēšana, piem., pļavas, zālāji u.c.

R 5.2.1.2. Tūrisma infrastruktūras izveide īpaši aizsargājamās dabas teritorijās saskaņā ar šo teritoriju dabas aizsardzības plāniem.

A 5.2.1.2.1. Izstrādāt Dabas aizsardzības plānu Natura 2000 teritorijām.

A 5.2.1.2.2. Sugu aizsardzības plānu izstrāde.

A 5.2.1.2.3. Dabas datu ieguve un pārvaldības sistēmas uzlabošana.

A 5.2.1.2.4. Tūrisma infrastruktūras izveide.

R 5.2.2. Ainavu integrētās pārvaldības attīstīšana, nodrošinot Zemgales reģiona ainavu plāna ieviešanu.

A 5.2.2.1. Pašvaldību ainavu plānu izstrāde.

A 5.2.2.2. Plānu koordinācija reģionā.

R 5.2.3. Zaļās infrastruktūras izveide ārpus Natura 2000 teritorijām.

A 5.2.3.1. Nodrošināt dzīvotņu atjaunošanu un infrastruktūras izveidi antropogēnās slodzes mazināšanai.

A 5.2.3.2. Vietējo ĪADT izveidošanas pašvaldību teritorijās atbalstīšana un veicināšana.

A 5.2.3.3. Sugu aizsardzības plānu ieviešana un zaļās infrastruktūras elementu izveide ārpus Natura 2000 teritorijām.

A 5.2.3.4. Pasākumi esošajās dabas un apstādījumu teritorijās.

A 5.2.3.5. Citu paredzēto pasākumu veikšana.

R 5.2.4. Invazīvo sugu ierobežošanas plānošana, ierobežošanas aktivitātes.

A 5.2.4.1. Invazīvo sugu apkarošanas rīcības plānu izstrāde.

A 5.2.4.2. Invazīvo sugu ierobežošana.

R 5.2.5. Sadarbība ar LBTU un citām zinātniskām institūcijām pētījumu un datu kopu izstrādē, vides bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, ekosistēmu un zaļās infrastruktūras risinājumu veicināšanā. Datu digitalizācija un monitorings.

A 5.2.5.1. Pētījumi.

A 5.2.5.2. Datu kopu izstrāde.

A.5.2.5.3. Monitoringa sistēmu viedie risinājumi.

R 5.2.6. Sabiedrības uzvedības modeļa un paradumu maiņas veicināšana, izpratnes veidošana par vidi un ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu.

A 5.2.6.1. Semināru un informatīvo pasākumu organizēšana.

A 5.2.6.2. Labo prakšu piemēru organizēšana mērķa grupām.

A 5.2.6.3. Publisku pasākumu organizēšana, zaļās domāšanas popularizēšana.

R 5.2.7. Dabas un vides izglītības informācijas centru infrastruktūras pilnveide un attīstība, iekļaujot jaunu ēku būvniecību, energoefektivitātes uzlabošanu, iekštelpu un ārtelpas ekspozīciju izveidi un paplašināšanu.

A 5.2.7.1. Dabas un vides izglītības informācijas centru infrastruktūras pilnveide un attīstība.

A 5.2.7.2. Zaļās apziņas veicināšanas kampaņas un jaunu prasmju apmācību un izglītības programmas (t.sk. klimats, atkritumi un daba).

A 5.2.7.3. Dabas un vides izglītības informācijas centru infrastruktūras pilnveide un attīstība, iekļaujot jaunu ēku būvniecību, energoefektivitātes uzlabošanu, iekštelpu un ārtelpas ekspozīciju izveidi un paplašināšanu.

A 5.2.7.4. Apmācības, izglītības, konsultēšanas un informēšanas pasākumi.

RV 5.3. Pielāgošanās klimata pārmaiņām un to mazināšana.

R 5.3.1. Zaļās un zilās infrastruktūras izveide pielāgošanās klimata pārmaiņām sekmēšanai, šo pasākumu koordinēšana ūdensobjektu robežās (zaļās sienas, jumtu dārzi, peldošās salas, dīķi, strūklakas caurlaidīgi segumi, ēnu sniedoši koki u.c.).

R 5.3.2. Preventīvo pasākumu īstenošana, lai pasargātu cilvēka veselību un dzīvību no klimata pārmaiņu negatīvajām ietekmēm.

A 5.3.2.1. Brīvkrāni, ēnu dodoši apstādījumi u.c.

A 5.3.2.2. Gaisa atdzesēšanas sistēmu uzstādīšana un uzturēšana publiskās telpās.

R 5.3.3. Ūdenstilpņu aizauguma tīrīšana un eitrofikācijas mazināšana.

A 5.3.3.1. Upju krastu tīrīšana.

A 5.3.3.2. Ūdens plūsmas teces veicināšana.

A 5.3.3.3. Zivju ceļu veidošana.

A 5.3.3.4. Pārrobežu ūdenstilpņu piesārņojuma monitorings.

A 5.3.3.5. Sadarbība pārrobežu ūdens piesārņojuma mazināšanā.

R 5.3.4. Dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atjaunošana plūdu risku novēršanai.

A 5.3.4.1. Preventīvo pasākumi plūdu riska novēršanai, krastu erozijas mazināšana.

A 5.3.4.2. Monitoringa sistēmu ieviešana.

A 5.3.4.3. Izpļaušana, šķēršļu novākšana.

R 5.3.5. Videi draudzīga lauku apsaimniekošana ūdens un gaisa kvalitātes uzlabošanai, kā arī bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai.

A 5.3.5.1. Videi draudzīgu meliorācijas sistēmu risinājumu izpēte un veidošana.

A 5.3.5.2. Jaunu inovatīvu risinājumu ieviešana lauksaimniecības zemju kvalitātes uzlabošanai.

A 5.3.5.3. Rīcības, kas vērstas uz SEG un nemetāna gaistošo organisko savienojumu emisiju samazināšanu no lauksaimniecības sektora.

R 5.3.6. Pašvaldību klimata pielāgošanās stratēģiju izstrāde un koordinācija.

A 5.3.6.1. Pašvaldību klimata pielāgošanās stratēģiju izstrāde.

A 5.3.6.2. Stratēģiju koordinācija reģionā.

R 5.3.7. Izglītojošie pasākumi saistībā ar klimata pārmaiņām. Sabiedrības uzvedības modeļa un paradumu maiņas veicināšana, izpratnes veidošana par vidi un ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu.

A 5.3.7.1. Semināru un informatīvo pasākumu organizēšana.

A 5.3.7.2. Labo prakšu piemēru organizēšana mērķa grupām.

A 5.3.7.3. Publisku pasākumu organizēšana, zaļās domāšanas popularizēšana.

RV 5.4. Vides infrastruktūras attīstība.

R 5.4.1. Dzeramā ūdens piekļuves infrastruktūras pilnveidošana.

A 5.4.1.1. Dzeramā ūdens infrastruktūras izveide.

A 5.4.1.2. Dzeramā ūdens ņemšanas vietu izbūve sabiedriskās un publiski apmeklētās vietās iedzīvotājiem un tūristiem.

R 5.4.2. Inovatīvu risinājumu izveidošana un pētījumu veikšana notekūdeņu attīrīšanā (piem., mitraines) mazajās apdzīvotajās vietās.

A 5.4.2.1. Notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas (apstrādes) infrastruktūras attīstība.

A 5.4.2.2. Energoefektivitātes uzlabošanas un atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanas pasākumi notekūdeņu attīrīšanas jomā.

A 5.4.2.3. Mitraiņu un inovatīvu risinājumu pasākumi.

R 5.4.3. Pilsētu un apdzīvotu vietu lietusūdeņu noteces sistēmu attīstība.

A 5.4.3.1. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu tehnoloģiju un elementu modernizācija un pielāgošana atbilstošai jaudai, attīrīšanas kvalitātei un piesārņojuma novēršanai.

A 5.4.3.2. Veco, nolietoto kanalizācijas tīklu un infrastruktūras objektu atjaunošana un pārbūve, kā arī jaunu tīklu izbūve.

RV 5.5. Aprites ekonomikas ieviešanas veicināšana.

R 5.5.1. Atkritumu dalītās savākšanas (ADS) sistēmas pilnveidošana (automašīnas, kas vāc īpašus atkritumu veidus apkaimēs pēc grafika, šķirošanas un pārstrādes attīstība, aprites ekonomikas principu ieviešana).

A 5.5.1.1. ADS sistēmas izveide, kur tas nav noticis, un viedās pārvaldības ieviešana.

A 5.5.1.2. ADS lokālās infrastruktūras (tvertnes, konteineri) izveide un uzstādīšana iedzīvotājiem.

A 5.5.1.3. Konteineru un transportlīdzekļu iegāde.

A 5.5.1.4. Atkritumu dalītās savākšanas sistēmas paplašināšana, aptverot jaunas materiālu grupas – bioloģiski noārtāmie atkritumi, tekstils, bīstamie sadzīves atkritumi, mēbeles u.c., ieguldot finansējumu infrastruktūras attīstībā.

A 5.5.1.5. Aprites ekonomikas ZPR Rīcības plāna izstrāde.

R 5.5.2. Bioloģiski noārdāmo atkritumu apjomu apsaimniekošanas pilnveidošana.

A 5.5.2.1. Atkritumu pārstrādes un reģenerācijas (t.sk. biogāzes ieguves) iekārtu jaudas palielināšana un jaunu jaudu nodrošināšana (īpaši attiecībā uz sadzīves atkritumiem un bioloģiski noārdāmajiem atkritumiem, ieskaitot notekūdeņu dūņas kā biogēnos elementus, plastmasu (neiepakoju) un iepakojuma pārstrādi).

A 5.5.2.2. Šķirošanas līniju un tehnoloģiju modernizēšana.

R 5.5.3. Atkritumu mazināšana – lietu otrreizējas izmantošanas veicināšana (Sociālā uzņēmējdarbība), uzņēmumu sadarbības sekmēšana otrreizējo izejvielu izmantošanā.

A 5.5.3.1. Atkārtota lietošana, preču labošanas pakalpojumu attīstība.

R 5.5.4. Iedzīvotāju, t.sk. skolēnu izglītošana un informēšana par atkritumu šķirošanas nepieciešamību un pārstrādi, atkritumu daudzumu samazināšanu.

A 5.5.4.1. Semināru un informatīvo pasākumu organizēšana

A 5.5.4.2. Labo prakšu piemēru organizēšana mērķa grupām

A 5.5.4.3. Publisku pasākumu organizēšana, zaļās domāšanas popularizēšana.

A 5.5.4.4. Izglītošanas pasākumu organizēšana, kas būtu vērsti uz patēriņa paradumu maiņu un atkritumu neradīšanu.

R 5.5.5. Aprites ekonomikas principu ieviešana uzņēmējdarbībā (īpaši MVU) – pakalpojumu sniegšanā un ražošanā – atbalstot pašreiz izmantoto procesu un tehnoloģisko risinājumu izmaiņas.

A 5.5.5.1. Ekodizaina principu preču ražošanā un materiālu un iepakojuma izmantošanā veicināšana.

A 5.5.5.2. Atkritumu apjoma un materiālu ietilpības samazināšana un pārstrādājamības un ilglietojamības palielināšana.

A 5.5.5.3. Racionālas izejvielu un resursu izmantošanas veicināšana.

A 5.5.5.4. Pārejas uz otrreizēji izmantojamu un videi nekaitīgu izejvielu izmantošanu ražošanas tehnoloģiskajos risinājumos (*safe by design*) veicināšana.

A 5.5.5.5. Otrreizēju un slēgtu materiālu ciklu tehnoloģiju ieviešana.

A 5.5.5.6. Ekoefektīvu tehnoloģiju un ekoinovāciju ieviešana.

RV 5.6. Degradēto teritoriju un vēsturiski piesārņoto vietu sanācija.

R 5.6.1. Degradēto teritoriju sanācija.

A 5.6.1.1. Degradēto teritoriju sanācijas pasākumi.

A 5.6.1.2. Vides, tostarp augsnes monitorings piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju uzraudzībai un kontrolei.

R 5.6.2. Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija.

A 5.6.2.1. Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas pasākumi.

A 5.6.2.2. Vides, tostarp augšņu, monitorings piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju uzraudzībai un kontrolei.

P6: MODERNA UN PIEEJAMA PAKALPOJUMU SISTĒMA

RV 6.1. Kvalitatīvu un viedu pakalpojumu nodrošināšana

R 6.1.1. Mājokļu pieejamības nodrošināšana un kvalitātes celšana, īpaši jaunajām ģimenēm un nepieciešamajiem speciālistiem. Dzīvojamā fonda attīstība un nodrošināšana visām iedzīvotāju grupām. Sociālo mājokļu veidošana.

A 6.1.1.1. Pašvaldību dzīvojamā fonda attīstība un atbalsta infrastruktūras attīstība pašvaldību iedzīvotāju vajadzību nodrošināšanai.

A 6.1.1.2. Degradētā dzīvojamā fonda atjaunošana pašvaldības iedzīvotāju vajadzībām.

A 6.1.1.3. Sociālo mājokļu veidošana un attīstīšana pašvaldības iedzīvotāju vajadzībām.

A 6.1.1.4. Pieejamības nodrošināšana dzīvojamam fondam cilvēkiem ar īpašajām vajadzībām.

A 6.1.1.5. Mājokļu kvalitātes celšana, ergoefektivitātes veicināšana.

R 6.1.2. Bērnudārzu pieejamības nodrošināšana.

A 6.1.2.1. Bērnudārzu vietu pieejamības nodrošināšana.

A 6.1.2.2. Bērnudārzu ergoefektivitātes celšana, pakalpojuma kvalitātes uzlabošana, apkārtējās teritorijas pilnveidošana.

R 6.1.3. Apkārtējās vides pievilcības veidošana, publiskās ārtelpas funkcionalitātes un kvalitātes attīstība, zaļās infrastruktūras attīstība, mikromobilitātes, gājēju, rekreācijas un aktīvās atpūtās infrastruktūras veidošana, labiekārtošana un apzaļumošana, infrastruktūras elementu energoefektivitāte.

A 6.1.3.1. Publiskās ārtelpas sakārtošana blīvi apdzīvotās vietās iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, kā arī tūrisma un rekreācijas pakalpojumu attīstībai.

A 6.1.3.2. Publiskās ārtelpas sakārtošana sabiedrības drošības uzlabošanai.

A 6.1.3.3. Publisko peldvietu izveide un uzlabošana pašvaldību iedzīvotāju vajadzībām.

A 6.1.3.4. Zaļās un zilās infrastruktūras izveide publiskās ārtelpas sakārtošanai.

A 6.1.3.5. Mikromobilitātes infrastruktūras izveide.

R 6.1.4. Viedu un inovatīvu publisko un komunālo pakalpojumu sistēmu attīstība pašvaldību pakalpojumu efektīvākai sniegšanai, pieejamībai un izmantošanai.

A 6.1.4.1. Jaunu un inovatīvu risinājumu attīstīšana efektīvākai pakalpojumu nodrošināšanai pašvaldībās, – kompleksie risinājumi, kombinējot ieguldījumus infrastruktūrā un IKT risinājumus, nodrošinot videi un klimatam draudzīgus risinājumus.

A 6.1.4.2. Viedu un inovatīvu pašvaldību publisko pakalpojumu attīstība, lai padarītu tos pieejamākus un saprotamākus iedzīvotājiem; digitālo pakalpojumu kiosku ievietošana.

A 6.1.4.3. Pašvaldību klientu apkalpošanas centru darbības uzlabošana, digitalizācija un pieejamība.

A 6.1.4.4. Viedu un inovatīvu pašvaldību komunikāciju pārvaldība un komunālo pakalpojumu sistēmu attīstība.

A 6.1.4.5. Ieviest attālināti regulējamās un kontrolējamās komunikācijas, nodrošināt datu apkopošanu analīzei un efektīvākai darbībai.

A 6.1.4.6. Komunālo pakalpojumu rādītāju automatiskas nolasīšanas sistēmas veidošana, procesu automatizācija, sasaiste ar grāmatvedību, automatisku rēķinu izsūtīšana, kontroli.

A 6.1.4.7. Ielu un ēku energoefektīva un vieda apgaismojuma ieviešana, automatiskās regulēšanas ieviešana.

A 6.1.4.8. Pašvaldību ēku attālinātas un automatizētas klimata sistēmas ieviešana, datu analīze.

A 6.1.4.9. Lietu interneta attīstība pašvaldību pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai.

A 6.1.4.10. Pašvaldību pakalpojumu digitalizācija u.c.

R 6.1.5. Sakaru un datu pārraides kvalitātes un atbilstoša ātruma nodrošināšana reģiona iedzīvotājiem (arī attālās teritorijās), pašvaldību institūcijām, t.sk. skolās, bibliotēkās u.c., iedzīvotāju vajadzību nodrošināšanai, attālināta darba veikšanai, uzņēmējdarbības veikšanai, skolēnu tiešsaistes apmācību nodrošināšanai utt. Pēdējās jūdzes pieslēguma nodrošināšana.

A 6.1.5.1. Izpētes veikšana par pašvaldību iestāžu kapacitāti sakaru un datu pārraides atbilstoša ātruma nodrošinājumu (skolas, bibliotēkas, sociālās iestādes u.c.), nepieciešamās kapacitātes izvērtējums.

A 6.1.5.2. Pēdējās jūdzes pieslēgumu veidošana un operatoru piesaiste.

RV 6.2. Veselīga dzīvesveida sekmēšana un sporta infrastruktūras modernizācija.

R 6.2.1. Sporta infrastruktūras attīstība un pieejamības nodrošināšana.

A 6.2.1.1. Veikt esošās sporta infrastruktūras kartējumu, nozīmīguma un ietekmes novērtējumu, lai veicinātu objektu ilgtspējību, noslodzi un ekonomiski pamatotu darbību.

A 6.2.1.2. Izstrādāt un īstenot sporta infrastruktūras attīstības stratēģiju sporta infrastruktūras ilgtspējai un ekonomiski pamatotai darbībai, atbilstībai standartiem, potenciāla izmantošanai un pieejamībai.

A 6.2.1.3. Veicināt pašvaldībās jaunu brīvpieejas sporta infrastruktūras attīstību, t.sk. esošās sporta infrastruktūras pielāgošanu un/vai atjaunošanu brīvpieejai.

A 6.2.1.4. Sporta infrastruktūras modernizācija un jaunu aktīvā sporta objektu būvniecība atbilstoši standartiem un pielāgošana visām

sabiedrības grupām (senioriem, iedzīvotājiem ar funkcionāliem traucējumiem u.tml.).

R 6.2.2. Veselīga dzīvesveida nodrošināšana un veicināšana.

A 6.2.2.1. Ilgtspējīga uz dažādām vecumu un dzimumu grupām orientēta piedāvājuma attīstīšana, lai veicinātu nodarbošanos ar sportu un aktīvo atpūtu visa mūža garumā, sekmējot nodarbošanos ar sporta veidiem, kam nav nepieciešams īpašs un dārgs aprīkojums; aktīva vecāku iesaiste, lai veicinātu bērnu un jauniešu fizisko aktivitāti.

A 6.2.2.2. Regulāra sporta treniņu veicināšana speciālista vadībā telpās un ārpus telpām (visām sabiedrības grupām); aktīvāka to bērnu un jauniešu iesaiste ārpuskolas sporta aktivitātes, kuri neapmeklē sporta skolu.

A 6.2.2.3. Inovatīvu un mūsdienīgu mācību metožu izmantošana sporta stundās, lai veicinātu bērnus un jauniešos noturīgu interesi par regulārām fiziskām aktivitātēm.

6.2.2.4. Sporta un veselīga dzīvesveida popularizēšana, sabiedrību izglītojošas kampaņas un citas aktivitātes, lai sekmētu fiziski aktīvu dzīvesveidu pieaugušo, bērnu un jauniešu vidū.

A 6.2.2.5. Stiprināt un veicināt sadarbību starp dažādām iestādēm un organizācijām (pedagogi, ārstniecības personāls, pašvaldība, vecāki, sporta klubi u.tml.), amatieru sporta klubu attīstība.

A 6.2.2.6. Īstenot pasākumus iedzīvotāju iesaistei brīvprātīgajā darbā sporta nozarē.

RV 6.3. Pārvaldības kapacitātes stiprināšana.

R 6.3.1. Pašvaldību darbības efektivitātes veicināšana.

A 6.3.1.1. Viedu un inovatīvu risinājumu ieviešana pašvaldībās sniegto pakalpojumu efektivitātes un kvalitātes celšanai.

A 6.3.1.2. Pašvaldību pakalpojumu digitalizācijas sekmēšana.

A 6.3.1.3. Novadu pārvaldības struktūras pilnveidošana pakalpojumu efektīvākai sniegšanai un pieejamības nodrošināšanai teritorijas iedzīvotājiem.

A 6.3.1.4. Pašvaldību klientu apkalpošanas centru darbības stiprināšana un digitalizācija.

A 6.3.1.5. Sabiedrības informēšanas pilnveidošana par pakalpojumu pieejamību un pašvaldības darbu.

A 6.3.1.6. Pašvaldības iestāžu sadarbības pilnveidošana.

A 6.3.1.7. Labās prakses pārņemšana.

A 6.3.1.8. Pašvaldību politikas veidotāju un vadības līmeņa izglītošana par kultūras mantojuma, t.sk. reliģiskā mantojuma objektu nozīmi un vērtību vietējās kopienas, novada un reģiona kontekstā (par objektu atjaunošanu, saglabāšanu, atkārtotu izmantošanu u.c.).

R 6.3.2. Reģiona kapacitātes un kompetences celšana.

A 6.3.2.1. Viedu un inovatīvu risinājumu ieviešana reģionu funkciju veikšanas efektivitātes un kvalitātes celšanai.

A 6.3.2.2. Reģiona digitalizācijas sekmēšana.

A 6.3.2.3. Reģionālās attīstības un sadarbības veicināšana, nodrošinot nozaru koordinatorus izglītības, sociālajā, kultūras, vides un enerģētikas, tūrisma, drošības u.c. jomās.

A 6.3.2.4. Sabiedrības informēšanas pilnveidošana.

A 6.3.2.5. Labās prakses pārņemšana.

R 6.3.3. Pārrobežu un starptautiskās sadarbības veicināšana.

A 6.3.3.1. Kopīgu projektu pieteikumu izstrāde un ieviešana Latvijas–Lietuvas, un citās *Interreg* un *Horizon* programmās saskaņā ar reģiona plānošanas dokumentiem.

A 6.3.3.2. Jaunu un inovatīvu ideju attīstīšana un labās prakses pārņemšana.

A 6.3.3.3. Sadarbības attīstīšana pētniecības un zinātnes jomās.

R 6.3.4. Sadarbība ar LBTU un citām zinātnes un pētniecības institūcijām.

A 6.3.4.1. Stiprināt sadarbību ar LBTU un citām zinātniskajām institūcijām, lai nodrošinātu izpēti jaunu, inovatīvu, pētniecībā pamatotu risinājumu ieviešanu pašvaldību un reģionu funkciju efektīvākai veikšanai.

A 6.3.4.2. Stiprināt sadarbību ar LBTU Bioekonomikas un ilgtspējīgo resursu vadības centru reģiona attīstības profila prioritāro nozaru un RIS3 attīstībai reģionā.

A 6.3.4.3. Sadarboties ar LBTU un citām zinātniskajām institūcijām kopējos projektos reģiona prioritāro nozaru attīstībai un pašvaldību funkciju pilnveidošanai.

R 6.3.5. Jaunatnes lietu koordinēšana un attīstība reģiona pašvaldībās.

A 6.3.5.1. Veicināt jaunatnes lietu speciālistu darbības nodrošināšanu pašvaldībās.

A 6.3.5.2. Jaunatnes lietu speciālistu un jaunatnes darbinieku pieredzes apmaiņas veicināšana un kapacitātes celšana.

A 6.3.5.3. Atbalstīt un veicināt jauniešu iniciatīvas, radot labvēlīgus apstākļus viņu intelektuālajai un radošajai attīstībai.

A 6.3.5.4. Koordinēt jauniešu neformālo izglītību, lai nodrošinātu jauniešiem iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences.

A 6.3.5.5. Koordinēt un organizēt lietderīgu jauniešu brīvā laika pavadīšanu.

R 6.3.6. Remigrācijas jautājumu koordinēšana un attīstība reģiona pašvaldībās.

A 6.3.6.1. Pētījuma veikšana par remigrācijas galvenajiem šķēršļiem un iemesliem Zemgalē, piedāvājumu izstrādāšanu sadarbībā ar pašvaldībām.

A 6.3.6.2. Attīstīt sadarbību ar LBTU un citiem zinātnes institūtiem Zemgalē augtas kvalitātes darbaspēka piesaistei (remigrantiem), mērķtiecīgi strādājot un informējot mērķa grupu.

A 6.3.6.3. Mājaslapā regulāri papildināt informāciju, kas nepieciešama remigrantiem – par nodarbinātību (saites), uzņēmējdarbību, uzņēmējdarbības institūcijām (inkubatori, tehnoloģiskie parki, sadarbības iespējas ar zinātni u.c.).

A 6.3.6.4. Izveidot kontaktu sarakstu listi (potenciālie remigranti, tikko atgriezušies) nosūtīt informāciju par projektu, grantu konkursiem, citiem atbalsta veidiem. Svarīgi īpaši šobrīd, jo sākas jaunas plānošanas periods un iespējams atbalsts biznesa idejām.

A 6.3.6.5. Uzskatīt diskusiju un gatavot priekšlikumus projektu konkursu ieviešanai, lai projektu vērtēšanas kritērijos iekļautu papildu kritērijus,–

remigrantiem dodot papildu iespēju saņemt atbalstu savu projektu realizācijā.

A 6.3.6.6. Organizēt iekļaujošas vasaras nometnes bērniem, iekļaujot valodas, kultūras un tradīciju apguvi, dažādu vietu un objektu apmeklēšanu (reģions un pašvaldības) gan jau bērniem, kas atgriezušies, gan remigrantu ģimeņu bērniem no ārvalstīm.

A 6.3.6.7. Veidot mentoringa programmu mentoru (palīgu, kas palīdz risināt jautājumus ar valsts un pašvaldību institūcijām, skaidro likumdošanu utt.) piesaistot ģimenei, kas atgriežas.

A 6.3.6.8. Nodrošināt aktuālas, uzticamas, skaidras un nepārprotamas informācijas pieejamību tautiešiem gan lēmumu pieņemšanai par atgriešanos, gan pārcelšanās procesā par valsts un pašvaldību pakalpojumiem, nosacījumiem un pieejamo palīdzību.

A 6.3.6.9. Nodrošināt aktuālas, skaidras un viegli uztveramas informācijas nodrošināšanu par nodarbinātības iespējām Latvijā, par uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām, nodokļu politiku un citām obligātajām prasībām.

A 6.3.6.10. Speciālistu kapacitātes celšana, pieredzes apmaiņa reģionā un katrā pašvaldībā.

A 6.3.6.11. Organizēt ikgadēju konferenci/forumu par remigrācijas pieredzi, tempiem un pieredzes stāstiem.

P7: KULTŪRVIDE UN IDENTITĀTE

RV 7.1. Kultūras mantojuma saglabāšana un ilgtspējīgu izmantošanu.

R 7.1.1. Veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, atjaunošanu, ilgtspējīgu attīstību un izmantošanu, kvalitatīvas dzīves vides veidošanā un piederības stiprināšanai.

A 7.1.1.1. Kultūrvēsturiskā mantojuma objektu restaurācija, atjaunošana un attīstība, veicinot publiskās ārtelpas attīstību, tostarp kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstības veicināšanai nepieciešamās infrastruktūras modernizēšana un uzlabošana.

A 7.1.1.2. Īstenot pasākumus, kas veicina sabiedrības izpratni par kultūrvēsturiskajiem resursiem, to ilgtspējīgu un saudzīgu izmantošanu, to nozīmi reģiona ekonomiskajā attīstībā, uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošanā, kopienu dzīves kvalitātes uzlabošanai, tostarp īstenojot pasākumus iedzīvotāju kopienu stiprināšanai un iesaistei kultūras mantojuma līdzdalīgā pārvaldībā, lai saglabātu gan pilsētu, gan lauku apdzīvotību un veicinātu dzīves līmeņa paaugstināšanos.

A 7.1.1.3. Palielināt iesaistīto pušu (plānošanas reģionu, pašvaldību, NVO, uzņēmēju u.c.) sadarbību un līdzdalību kultūras mantojuma saglabāšanā, atjaunošanā, attīstībā un ilgtspējīgā izmantošanā; sadarbības mehānismu pilotēšana; labās prakses piemēru pārnese (t.sk. ārvalstu labo prakšu izpēte un pārnese).

A 7.1.1.4. Pasākumu organizēšana, kas veicina sabiedrības līdzdalību vēsturisko elementu apzināšanā un saglabāšanā.

A 7.1.1.5. Veikt industriālā kultūras mantojuma apzināšanu un izpēti, veicinot tā attīstību un ilgtspējīgu izmantošanu.

A 7.1.1.6. Īstenot pasākumus, kas pilnveido un paaugstina nozares speciālistu un citu iesaistīto spējas izvērtēt kultūras mantojuma ekonomisko atdevi, to efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu (t.sk. vietējo un ārvalstu labo prakšu izpēte un pārnese).

R 7.1.2. Dabas un kultūrvēsturisko ainavu saglabāšana, attīstīšana to ilgtspējīga izmantošana.

A 7.1.2.1. Turpināt Zemgales reģionālā ainavas un zaļās infrastruktūras plāna 2020.-2027. gadam ieviešanu.

A 7.1.2.2. Ainaviski vērtīgo teritoriju izpēte, definēšana, ainavu plānošana, degradēto ainavu sakārtošana un reģenerācija, ainavu lokālplānojumu izstrāde, balstoties augstas kvalitātes būvkultūras principos, tostarp vizuālo ainavas kvalitāšu veidošana un uzturēšana, ainavu vēsturisko vērtību apzināšana pēc noteiktas metodikas (piem., lokālā mēroga tematiskais plānojums novada ietvaros).

A 7.1.2.3. Īstenot pasākumus sabiedrības iesaistei un izglītošanai par kultūrvēsturisko ainavu apsaimniekošanu un saglabāšanu (principa "dabas un kultūrvēsturiskās vērtības kā teritoriālās kopienas vērtība" iedzīvināšana).

A 7.1.2.4. Turpināt Zemgales ainavu dārgumu apzināšanu, saglabāšanu un izmantošanu.

R 7.1.3. Nemateriālā kultūras mantojuma, tostarp mūsdienu tradīciju apzināšana, apkopošana, saglabāšana, tālāknodošana, (t.sk. valoda, dzīvesveids, tradīcijas, kultūrtelpa), kultūrvēsturisko novadu piederības stiprināšana un unikālītes saglabāšana.

A 7.1.3.1. Veicināt sabiedrības iesaisti reģiona kultūrvērtību (tradīcijas, rituāli, folkloras, etnogrāfija, sociālā atmiņa, novadpētniecība, kopienu kultūras vērtību u.c.) apzināšanā, apkopošanā, izmantošanā, saglabāšanā un tālāknodošanā (piem., folkloras mantojuma izpēte, kultūrvēsturisko eksponātu apzināšana, vākšana, muzeja krājumu izveide u.c.).

A 7.1.3.2. Īstenot pasākumus kultūrvēsturisko novadu (zemgaļi, sēļi) vēsturiskās nozīmības un piederības (t.sk. identitāte, valoda, vērtību sistēma, dzīvesveids un tradīcijas) stiprināšanai.

A 7.1.3.3. Bērnu un jauniešu izpratnes par kultūrvēsturiskajām vērtībām un vietējās identitātes apzināšanās nozīmes veicināšana, tostarp attīstot starppaudžu sadarbību.

A 7.1.3.4. Iedzīvotāju iesaiste tautas mākslas, tostarp Dziesmu un deju svētku procesā.

R 7.1.4. Veicināt Zemgales un Sēlijas amatniecības attīstību.

A 7.1.4.1. Īstenot pasākumus nemateriālā kultūras mantojuma lietpratēju – amata meistaru – zināšanu un prasmju tālāknodošanai (amatniecības prasmju popularizēšana un iemaņu apgūšana caur meistarklasēm, darbnīcām un tradicionālajiem pasākumiem, iesaistot apkārtējo novadu iedzīvotājus), tostarp veicinot starppaudžu sadarbību.

A 7.1.4.2. Amatniecības centru attīstība.

A 7.1.4.3. Apmācību un konsultāciju īstenošana reģiona amatnieku un mājražotāju uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšanai un inovāciju komercializācijai.

A 7.1.4.4. Īstenot pasākumu amatnieku, mājražotāju savstarpējās kooperācijas, starpnozaru sadarbības, sadarbības ar citu reģionu un

pārrobežu tīklojumiem, jaunu sadarbību veidu atbalstam (t.sk. vietējo un ārvalstu labo praksi pārņese).

RV 7.2. Kultūras daudzveidības un kultūrtelpu dažādības stiprināšana.

R 7.2.1. Kultūras objektu, kultūrvietu un publiskās ārtelpas infrastruktūras modernizēšana, sakārtošana, pieejamības nodrošināšana (renovācija, rekonstrukcija), jaunu objektu būvniecība, kultūras objektu ilgtspējīga apsaimniekošana (t.sk. muzeju krātuvju attīstība).

A 7.2.1.1. Koordinēt un atbalstīt kultūras objektu, kultūrvietu un publiskās ārtelpas sakārtošanu, modernizēšanu un jaunu objektu veidošanu (t.sk. būvniecība) Zemgales reģionā, ņemot vērā jau esošo infrastruktūru, tradīcijas un attīstības tendences, lai nodrošinātu publisko pakalpojumu plašāku pieejamību (piem., profesionālu telpu pieejamība, kur notikt pasākumiem, muzeju krātuvju izveide un modernizācija, bibliotēku attīstība, brīvdabas estrāžu sakārtošana u.tml.).

A 7.2.1.2. Reģionālas nozīmes kultūras infrastruktūras attīstība (t.sk. būvniecība) kultūras un tūrisma pakalpojumu pieejamības uzlabošanai (piem., multifunkcionāla centra izveide, kas iekļauj mūsdienīgu bibliotēku, mākslas galeriju, laikmetīgās mākslas izstāžu zāli, multimediju un kultūras notikumu zāli u.tml.).

A 7.2.1.3. Koordinēt un atbalstīt kultūras objektu, kultūrvietu un publiskās ārtelpas vides vienlīdzīgas pieejamības uzlabošanu visām sabiedrības grupām (personām ar funkcionāliem traucējumiem, senioriem, ģimenēm ar bērniem, sociāli mazaizsargātām grupām u.c.), ievērojot universālā dizaina principus, pārņemot labās prakses, ieviešot inovatīvus risinājumus un nodrošinot nepieciešamo aprīkojumu (piem., Kultūrtelpas pielāgošanu mūsdienu izglītības pamatprincipiem, izmantojot digitālos risinājumus un uzlabot muzeju un ekspozīciju piemēroftību personām ar kustību, dzirdes un redzes traucējumiem).

R 7.2.2. Veicināt iedzīvotāju līdzdalību kultūras procesos, piedāvājot daudzveidīgus un kvalitatīvus kultūras produktus un paplašinot saturisko piedāvājumu.

A 7.2.2.1. Īstenot pasākumus sabiedrības izglītošanai un informēšanai par kultūras aktivitāšu iespējām, to nozīmi un lomu personības attīstībā, tādējādi veidojot sabiedrisko pasūtījumu dažādām auditorijām (piem., aptaujas, diskusijas, reģiona iedzīvotāju viedokļu noskaidrošana).

A 7.2.2.2. Nodrošināt līdzsvarotu kultūras iestāžu teritoriālo pārklājumu (nodrošināti bibliotēku pakalpojumi, muzeju piedāvājums, kultūras namu un centru darbība).

A 7.2.2.3. Koordinēt un atbalstīt pasākumus jaunu, daudzveidīgu un mūsdienīgu vērtību radīšanai mākslā, t.sk. laikmetīgās mākslas formu attīstību mūzikā, literatūrā, dramaturģijā, horeogrāfijā, kino u.c.

A 7.2.2.4. Koordinēt un atbalstīt bērnu un jauniešu kvalitatīvu iesaisti kultūras procesos.

A 7.2.2.5. Nodrošināt profesionāli augstvērtīgu kultūras pasākumu pieejamību tuvāk dzīvesvietai, tādējādi veicinot mazaktīvās iedzīvotāju daļas mazākumtauftību iesaistīšanu kultūras aktivitātēs.

A 7.2.2.6. Veicināt profesionālās mākslas pieejamību reģionā.

A 7.2.2.7. Sekmēt iedzīvotāju iesaisti kultūras procesos (amatiermākslā, t.sk. Dziesmu un deju svētku kustībā, glezniecībā, fotografēšana, dalība talkās, rokdarbi u.c.), saglabājot to pieejamību un daudzveidību.

A 7.2.2.8. Nodrošināt kultūras produktu un pakalpojumu piedāvājumu un pieejamību dažādām sabiedrības grupām (jauniešiem, personām ar funkcionāliem traucējumiem, senioriem, ģimenēm ar bērniem, ārvalstnieki u.tml.), pārņemot labās prakses, ieviešot inovatīvus risinājumus, nodrošinot nepieciešamo aprīkojumu (piem., laikmetīga multimedija ekspozīcija piemērota personām ar funkcionāliem traucējumiem).

A 7.2.2.9. Kultūras NVO kapacitātes stiprināšana, sekmējot to iesaisti lokālās kultūras attīstībā.

R 7.2.3. Kultūras speciālistu kapacitātes stiprināšana (ceļot darbinieku kvalifikāciju, paaugstinot kompetenci un nodrošinot metodisko atbalstu) un prasmju attīstīšana kvalitatīva kultūras satura radīšanai.

A 7.2.3.1. Īstenot pasākumus, kas nodrošina kultūras darbinieku profesionālās kompetences pilnveidi un kvalifikācijas paaugstināšanu (zināšanas, prasmes, pieredzi u.c.).

A 7.2.3.2. Nodrošināt metodisko atbalstu kultūras jomas speciālistiem kvalitatīva un mūsdienīga kultūras piedāvājuma satura radīšanai un attīstīšanai.

A 7.2.3.3. Atbalstīt kultūras speciālistu savstarpējo kooperāciju, starpnozaru sadarbību, sadarbību ar citu reģionu un pārrobežu speciālistiem jaunu sadarbību veidu attīstību (t.sk. vietējo un ārvalstu labo prakšu pārnesi).

R 7.2.4. Veicināt moderno IT risinājumu un tehnoloģiju pielietojumu kultūras mantojuma saglabāšanai, kā arī kultūras produktu un pakalpojumu attīstībai.

RV 7.3. Kultūras un radošo industriju attīstība.

R 7.3.1. Sekmēt kultūras un radošo industriju uzņēmumu attīstību, jaunu uzņēmumu un darbavietu veidošanos kultūras un radošo industriju sektorā.

A 7.3.3.1. Sniegt kultūras un radošo industriju potenciālajiem un esošajiem uzņēmējiem specifisko uzņēmējdarbības atbalstu, organizēt seminārus, apmācības, konferences, kampaņas un citus izglītojošus pasākumus par radošo industriju nozaru attīstības jautājumiem un eksporta iespējām (īpaši informējot par uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām un potenciālu lauku teritorijās).

A 7.3.3.2. Veicināt infrastruktūras attīstību radošo nozaru vajadzībām pašvaldībās.

A 7.3.3.3. Atbalstīt Zemgales reģiona radošo industriju uzņēmēju savstarpējo kooperāciju, starpnozaru sadarbību, sadarbību ar citu reģionu un pārrobežu tīkļiem un jaunu sadarbību veidu attīstību (t.sk. vietējo un ārvalstu labo prakšu pārnesi).

A 7.3.3.4. Atbalstīt radošo kvartālu attīstību un radošā potenciāla piesaisti reģionam.

R 7.3.2. Veicināt inovāciju, jaunu kultūras produktu un pakalpojumu attīstību radošo industriju sektorā, radot jaunradei atbilstošu vidi (t.sk. radošie inkubatori, radošo kvartālu attīstība un radošo centru izveide).

A 7.3.2.1. Atbalstīt inovatīvu un starptautiski konkurētspējīgu produktu un pakalpojumu izstrādi, veicinot radošo industriju un tradicionālo nozaru sadarbību, kā arī sniedzot atbalstu radošo industriju produktu attīstībai (piem., organizēt meistarklases seno amatu prasmju zinātājiem un studentiem, veicinot jaunu inovatīvu produktu izveidi).

A 7.3.2.2. Veicināt Zemgales reģiona uzņēmēju un sabiedrības izpratni par dizaina nozīmi tautsaimniecības attīstībā un dzīves kvalitātes paaugstināšanā (dizaina integrācija ekonomiskajos, vides un sociālajos procesos).

A 7.3.2.3. Veicināt mākslas un kultūras satura izmantošanu uzņēmējdarbībā (t.sk. vietējo un ārvalstu labo prakšu pārnesi).

A 7.3.2.4. Veicināt starpnozaru sadarbību inovatīvu risinājumu un radošas pieejas attīstībā, lai sekmētu kultūras un radošo industrijas attīstību reģionā (piem., izglītības iestāžu audzēkņu, LBTU studentu sadarbība ar uzņēmējiem u.tml.).

A 7.3.2.5. Atbalstīt radošo centru izveidi reģionā.

R 7.3.3. Veicināt kultūras un radošo industriju attīstību, iesaistot kopienas, attīstot radošumu dažādās vecuma grupās radot jaunradei atbilstošu vidi.

RV 7.4. Iesaistoša kultūrvide.

R 7.4.1. Sekmēt Zemgales reģiona atpazīstamību un identitāti caur kultūras pasākumu piedāvājumu.

A 7.4.1.1. Kultūras eksporta veicināšana. Uz eksportu orientētu kultūras produktu un pakalpojumu attīstība un pieejamība (piem., starptautiskas izstādes, koncerti, plenēri, festivāli, radošās darbnīcas u.tml.).

A 7.4.1.2. Koordinēt un nodrošināt reģionāla līmeņa kultūras identitātes un piederības stiprināšanas pasākumus, t.sk. marketinga un komunikācijas aktivitātes Zemgales reģiona atpazīstamības veicināšanai.

A 7.4.1.3. Reģionāla līmeņa kultūras pasākumu koordinācija.

A 7.4.1.4. Īstenot pasākumu, lai veicinātu sabiedrības izpratni par kultūrtelpu dažādības nozīmīgumu, paplašinot pilsonisko ieinteresētību un līdzdalību, sekmējot savstarpējā atbalsta iniciatīvas Zemgales reģiona atpazīstamībai.

R 7.4.2. Starpinstitucionālas un starpnozaru sadarbības veicināšana kvalitatīvu un mūsdienīgu kultūras produktu un pakalpojumu radīšanai un patērēšanai.

A 7.4.2.1. Īstenot kopprojektus, lai sekmētu valsts un pašvaldību institūciju, izglītības un kultūras iestāžu, privātā sektora un nevalstisko organizāciju sadarbību sporta un kultūras infrastruktūras (t. sk. kultūras pieminekļi, sakrālais mantojums) izmantošanai iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai (piem., pilis, muzeji + kultūras norises, kultūras pakalpojuma sniedzēji + tūrisma pakalpojuma sniedzēji + sporta pasākumi u.tml.).

A 7.4.2.2. Pilnveidot kultūras statistikas apkopošanu un informācijas pieejamību par kultūras objektiem, kultūras produktiem un pakalpojumiem Zemgales reģionā (piem., Kultūras pakalpojumu un infrastruktūras kartēšanu un reģionālās koordinēšanas sistēmas izveidošana, lai attīstītu un efektīvi izmantotu esošo kultūras infrastruktūru un investētu jaunas infrastruktūras radīšanai).

A 7.4.2.3. Īstenot pasākumus, kas uzlabotu nozares speciālistu un citu iesaistīto kapacitāti izvērtēt kultūras mantojuma, kultūras objektu, produktu un pakalpojumu ekonomisko atdevi, to ietekmi uz reģiona konkurētspēju.

P8: PILSONISKA SABIEDRĪBA UN AKTĪVAS KOPIENAS

RV 8.1. Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības veidošana.

R 8.1.1. Nacionālās identitātes apziņas veidošana un stiprināšana.

R 8.1.2. Sadarbības un informētības veicināšana dažādu sabiedrības grupu starpā diskriminācijas mazināšanai.

R 8.1.3. Sabiedrības pilsoniskās līdzdalības veicināšana un pilsonisko kompetenču celšana.

R 8.1.4. Iedzīvotāju, NVO un kopienu iesaiste gurdas un efektīvas pārvaldības veicināšanai sabiedrībā.

R 8.1.5. Sabiedrības pašorganizēšanās un līdzdalības veicināšana, īpaši jauniešu iesaistē.

RV 8.2. Kopienu kapacitātes stiprināšana

R 8.2.1. Vietējo NVO un kopienu sadarbības aktivitāšu veicināšana.

R 8.2.2. NVO un kopienu kapacitātes stiprināšana.

R 8.2.3. NVO un kopienu informēšanas un izglītošanas pasākumu organizēšana.

R 8.2.4. NVO un kopienu aktivizēšana projektu sagatavošanā un ieviešanā.

R 8.2.5. Viedo ciemu un kopienu veidošana, akcents uz zaļās domāšanas kopienu, zaļās enerģijas un energokopien veidošanu un atbalstu.

R 8.2.6. Reģionāla līmeņa kultūras un reliģiskā mantojuma koordinācijas tīkla izveide.

A 8.2.6.1. Apzināt vietējās aktīvās organizācijas un kopienu līderus un iesaistīt tās kultūras un reliģiskā mantojuma koordinācijas tīklā.

A 8.2.6.2. Iesaistīt novadu muzejus pētījumu veikšanā reliģijas vēstures jomā novadā, t.sk. veidojot ceļojošas izstādes par reliģiskā mantojuma objektiem.

A 8.2.6.3. Veicināt amatniecības skolu un profesionālo asociāciju sadarbību ar vietējām kopienām, organizējot tematiskus pasākumus — plenērus, seminārus vai konferences — tam piemērotos reliģiskā mantojuma objektos.

A 8.2.6.4. Mudināt draudzes un vietējās kopienas reliģiskā mantojuma objektos īstenot pasākumus un iniciatīvas bērniem, jauniešiem un vietējiem iedzīvotājiem, piem., sadraudzības pēcpusdienas, grāmatu vai dārzkopju klubi un citu interešu grupu tīkšanās.

A 8.2.6.5. Rosināt konfesiju virsvadībai un pašvaldībām nodrošināt apmācības draudžu un vietējo kopienu pārstāvjiem digitālo pamatprasmju un citu prasmju apgūšanai.

A 8.2.6.6. Organizēt reģiona mēroga kultūras un reliģiskā mantojuma hakatonu vai dizaina darbnīcu un caur to mudināt draudzes, vietējās kopienas vai pašvaldības attīstīt baznīcas kā telpas sabiedrībai / vietējai kopienai.

A 8.2.6.7. Rosināt pašvaldības izvietot Zemgales reģionā pie visiem sakrālā mantojuma objektiem tūrisma informācijas standus.

A 8.2.6.8. Izveidot reģionālu muzikālu iniciatīvu – pasākumu ciklu baznīcās.

A 8.2.6.9. Noteiktos reliģiskā mantojuma objektos atbalstīt īpašas funkcionalitātes īstenošanu, piem., lecavas baznīcā, iesaistoties kopīgā plašā partnerībā vairākām reģiona organizācijām, izglītības iestādēm un starptautiskām organizācijām, attīstīt augsta līmeņa starptautisku izstāšu un mākslas telpu, kuras centrālā tēma ir ticība, Bībele, kristietība, Jēzus, kristocentriskas vērtības, savukārt Skaistkalnes baznīcā atbalstīt starptautiska svētceļojumu galamērķa centra izveidi.

P9: SABIEDRĪBAS DROŠĪBA

RV 9.1. Drošības sistēmas izveide un pilnveide Zemgales reģionā.

R 9.1.1. Īstenot pretplūdu pasākumus.

R 9.1.2. Veikt upju attīrīšanu un esošo dambju rekonstrukciju.

R 9.1.3. Operatīvā vadības centra (OVC) izveide reģionālā līmenī un Jelgavas pilsētas POIC attīstība, lai vienotā OVC sadarbības tīklā nodrošinātu atbilstošu reaģēšanu uz ikdienas un ārkārtas situācijām.

RV 9.2. Pētnieciskas darbības, kas sekmēs drošības risku mazinājumu reģiona ietvaros.

R 9.2.1. Veikt izpēti reģionā par drošības situācijas uzlabojumiem un attīstības perspektīvām.

R 9.2.2. Izstrādāt risku novērtējumu Zemgales reģionā.

R 9.2.3. Nodrošināt veiksmīgu reģiona pielāgošanos klimata pārmaiņu radītajiem riskiem.

RV 9.3. Praktiskie pasākumi, kas vērsti uz fiziskas drošības uzlabojumiem pašvaldībās.

R 9.3.1. Paaugstināt civilās aizsardzības pasākumos iesaistītā personāla kapacitāti un uzlabot civilās aizsardzības pasākumos iesaistīto institūciju materiāli tehnisko bāzi.

R 9.3.2. Pārņemt labo praksi no Jelgavas pilsētas Vadības centra (POIC).

R 9.3.3. Uzlabot glābšanas dienestu pārrobežu sadarbību ekoloģisku katastrofu gadījumos.

R 9.3.4. Attīstīt civilās aizsardzības infrastruktūru, tai skaitā patvertņu izveidi, pielāgošanu un pieejamības nodrošināšanu.

RV 9.4. Pilsoniskas sabiedrības un organizāciju veicināšana, palielinot zināšanu līmeni sabiedrības drošības jautājumos.

R 9.4.1. Civilā aizsardzība – informēšana, izglītošana, sistēmu veidošana un preventīvie pasākumi (mācību biežāka rīkošana, izglītojošas kampaņas).

R 9.4.2. Veicināt iedzīvotāju gatavību ārkārtas situācijām, nodrošinot apmācību un informēšanas pasākumus rīcībai ārēja apdraudējuma gadījumos..

R 9.4.3. Pilsonisko organizāciju un pilsoniskas sabiedrības atbalsts un veicināšana.

R 9.4.4. Informatīvo materiālu veidošana un izplatīšana.

RV 9.5. Digitālo un IKT tehnoloģiju integrācija drošības pakalpojumu sniedzēju funkciju efektīvākai izpildei.

R 9.5.1. Videonovērošanas sistēmu izveide un pilnveide pašvaldības sabiedriskās kārtības uzraudzīšanai, sadarbībā ar pašvaldības policiju

un valsts policiju. Zemgales reģiona kopīga sistēmas koordinēšanā un uzraudzība. Reģionāla līmeņa IKT risinājumi, kas integrējami sistēmās.

R 9.5.2. Veicināt un attīstīt digitālas vides un citu risinājumu izveidi un izmantošanu drošības pakalpojumu sniedzējiem, izskatot reģionālā mērogā aplikācijas vai informācijas sistēmas izveidi un attīstīšanu zem reģionālas OVC bāzes.

R 9.5.3. Digitālo risinājumu ieviešana drošības jomā, uzlabojot sniedzamo pakalpojumu kvalitāti. Esošo risinājumu pilnveide un papildināšana, attīstot mašīnmācīšanās un specifiskas jomas mākslīgā intelekta izstrādi automatizētai un paātrinātai lēmumu pieņemšanai.